મું. ઇ. સ. કેળવણી ખાતામાં પાસ થએલી ટેક્સ્ટ બુક—મોટા અક્ષરમાં.

નવો દેશી હિસાબ
મૂળ ભાગ.

નવાં ધોરણોની યોજના પ્રમાણે
બાળ વર્ગની
સેવામાં ધરનાર

સૌ૦ મણીબાઇ છોટાલાલ.

ભુજંગી છંદ.

અરે. હિંદના લોક સારે ઉમંગે,
વિભુ આગળે માગિએ આ પ્રસંગે;
મહા માત વિક્ટોરિયા વંશ વૃદ્ધિ,
કરી આપજે તેહને રિદ્ધિ સિદ્ધિ.

સુધારેલ વધારેલ આવૃત્તિ બીજી.

અમદાવાદ—પાનકોરને નાકે "મનહર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
મોતીલાલ ગણપતરામે છાપી.
પ્રકાશક અને વેચનાર

શા. માણેકલાલ મોતીલાલ બુકસેલર,
મહાજન બુકડીપો, અમદાવાદ તથા મુંબાઇ—૨.

સંવત ૧૯૬૮. સને ૧૯૧૨
કીંમત ૦-૨-૦

ગુજરાતી પ્રાથમિક શાળાઓ માટે ટેક્સ્ટ બુક—મોટા અક્ષરમાં.

નવો દેશી હિસાબ
મૂળ ભાગ.

નવાં ધોરણોની યોજના પ્રમાણે

બાળ વર્ગના

શીખવામાં ધરનાર

સૌ૦ મણીબાઇ છોટાલાલ.

ભુજંગી છંદ.

અમે હિંદના લોક મોટે ઉમંગે,
વિભુ આગળે માગિએ આ પ્રસંગે;
મહા માત વિક્ટોરિયા વંશ વૃદ્ધિ,
કરી આપજે તેહને રિદ્ધિ સિદ્ધિ.

સુધારેલ વધારેલ આવૃત્તિ આઠ.

અમદાવાદ—પાનકોરને નાકે "મનહર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
મોતીલાલ ગણપતરામે છાપી.
પ્રકાશક અને વેચનાર

શા. માણેકલાલ મોતીલાલ બુકસેલર,

મહાજન બુકડીપો, અમદાવાદ તથા મુંબાઈ—૨.

સંવત ૧૯૬૮. સને ૧૯૧૨

કીમત ૦-૨-૦

નામદાર શહેનશાહ
શ્રી જ્યૉર્જ પાંચમા

દોહરા

પરમેશ્વરને પ્રણમીને,
માગું વારંવાર;
શાહનશાહ શ્રીજ્યૉર્જનો,
થાજો જય જયકાર. ૧

ગ્રેટ બ્રિટનના અધિપતિ,
બહાદુરને બળવંત;
યશ કિર્તન કોટિ કરૂં,
ઉર ધરી હર્ષ અનંત. ૨

રાજ્યારોહના હર્ષમાં,
થયા અધિક આનંદ;
જય જયકાર પ્રવર્ત્તવા,
સર્વ સ્થળે સુખ કંદ. ૩

ઓગણીસેં અગિયારમાં,
શુભ ડિસેમ્બર માસ;
પવિત્ર બારમી તારીખ,
ઉર વાધ્યો ઉલ્લાસ. ૪

પુરાતની રીતે ધર્યા,
રાજ મુકુટ ભલી ભાત;
દિલ્હીનો આ દિવસ તો,
પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત. ૫

ભૂપતિઓ સમિપે ભર્યા,
ભવ્ય રૂડા દરબાર;
નિત્ય દિને પૂરા કરો,
જય જય જગ કરતાર. ૬

શ્રીજ્યોર્જ્ય મહારાજનો,
મહિમા અપરંપાર;
રાજ્ય ભક્તિના ભાવથી,
વર્ણવું હું આ વાર ૭

પ્રભુ આ અમારા રૂડા રાજ્યકર્તાના અમલમાં
સર્વત્ર સુખશાંતિ ફેલાવો.

ધર્મ વિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, રીડરોડ—અમદાવાદ.

રાગ માણીગરના ગરબાનો.

માણીગર મ્હોલે પધારો (એ રાગ.)

શ્રી પાંચમા શહેનશાહ, જ્યૉર્જની જાહો જલાલી:
દિલ્હીમાં ભરી દરબાર, ભૂપતિયો સમિપ ઉજાળી. ટેક.

ઉત્સવ આવ્યો અતિ ઘણો, આજ અમારે અંગ;
કુળ દિપક નૃપ આપનો, જોઇ રાજ્યારૂઢનો પ્રસંગ. જ્યૉર્જની. ૧
પ્રેમે લખી કંકોતરી, મોકલી ગામે ગામ;
દેશો દેશના ભૂપતિ, ઘણા તેડાવ્યા નિજધામ. જ્યૉર્જની. ૨
રાજકુમારો રાજ્યના, મુત્સદ્દિયોને અમીર;
શ્રીમંત શેઠો નોતર્યા, કાવ્યુ કુલિન શાણા વીર. જ્યૉર્જની. ૩
મંગળ રચિયો માંડવો, મંગળ પળ મોઝાર;
હાંડી ઝુંમર ઝુલતાં, દિપમાળા દિપે હારો હાર. જ્યૉર્જની. ૪
બેઠક બહુ શોભિત કરી, સન્મુખ સિંહાસન;
શી ખામી હોય તેહને, જેને પરમેશ્વર છે પ્રસન્ન. જ્યૉર્જની. ૫
પુરાતની રીતે ધર્યો, રાજ મુકુટ ભલી ભાત;
દિલ્હીનો આ દિવસ તો, આખી પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત. જ્યૉર્જની. ૬
તારા મંડળમાં શશિ, દેવો માંહી સુરેશ;
તેમ સભામાં શોભતા, શાણા ગ્રેટ બ્રિટનના નરેશ. જ્યૉર્જની. ૭
કવિ કોવિદ કવિતા કહે, ઉર વાધે ઉછરંગ;
વાજાં વિધ વિધ ભાતનાં, જણાવે છે અધિક આનંદ. જ્યૉર્જની. ૮
હરખ્યો હિંદુસ્તાન બહુ, પસર્યો આનંદ પૂર;
બાળ વૃદ્ધ નર નારીને, વાધ્યો ઉમંગ અતિશય ઉર. જ્યાર્જની. ૯
દેશી રાજ્યો સહુ, હૃદય થઇ રળિઆત;
ધર્મ પોતાનો ધારીને, ભાવે ભેટ ધરે ભલી ભાત. જ્યૉર્જની. ૧૦
સદાકાળ અમ ઉપરે, અવિચળ રહેજો રાજ;
ઇશ્વર પાસે માગીયે, હસ્ત જોડીને સહુ સમાજ. જ્યૉર્જની. ૧૧
ઉમાદત્ત ઉમંગથી, આશિષ દે આ વાર,
શાનશાહ શ્રીજ્યૉર્જનો, થાજો જગતમાં જયજયકાર. જ્યૉર્જની. ૧૨

બાળવર્ગનો પ્રથમ શિક્ષણ પાઠ

દીવાસળીની પેટીઓનાં ૧૦ ખોખાં લો. દરેક ખોખા ઉપર આ સામેની બાજુએ આપેલા દાણાના તેમજ આંકડાનાં પત્તાંની નકલ કરી, દરેક ખોખા ઉપર એક બાજુએ દાણાનું પત્તું, તથા બીજી બાજુએ તેનાજ આંકડાનું પત્તું ચોઢી દો. પછી અંક પ્રમાણે દરેક ખોખામાં કાંકરીઓ ભરી દો. પછી શિખનાર સાથે ઘરના બેત્રણ માણસોની સમક્ષ રમતમાં પૂછો કે આ ખોખામાં કેટલા કાંકરા છે? કહી આપો! જવાબ દેનાર માણસ, ધીમે ધીમે રાગે પડતી રીતે, ખોખા ઉપરના દાણા અનુક્રમે આંગળીઓ મૂકતા જઇ, ગણી દેખાડી, હિમ્મત ભર્યો જવાબ દઇ દેવો. આથી શિખનારબાળક જે જોઇ રહ્યો હશે, તેને રસ પડશે અને ઉમદા નકલ કરવાની પદ્ધતિએ ચઢી જશે; એટલે પોતે પણ તે હુન્નર શિખી લેવાને પુરતું ધ્યાન આપશે. જેથી સહેલથી આનંદે સમજપૂર્વક દશ ગણતાં શિખશે. મોઢેથી ગણતો થયા કેડે તેને અક્ષર ઓળખાવવાનું ભાન પણ તેવીજ રીતે કરાવવું. એટલે ખોખાંને ઉલટાવી નાંખો કે ૧–૨ લખેલા અક્ષરો ઉપર આવશે. અને ઉપર પ્રમાણેજ રમત ચલાવો. માત્ર ફેર એટલોજ કે જવાબ દેનારે ખોખાના આંકડા તરફ ટગર ટગર નજર રાખ્યા પછી હસે રહીને આંગળી મુકીને બોલવું કે આના ઉપર આટલામો આંકડો છે, તેથી ખોખામાં આટલી કાંકરીઓ છે. એટલે આંકડાનો ભેદ જાણવાને શોધક બુદ્ધિને બાળક કામે લગાડશે અને તેથી આંક ઓળખવાના ઉદ્યમમાં પડતાં તે શિખશે. તે પછી અક્ષર સરસ રીતે કાઢતાં શિખવાને બાળકની સાથે હરીફાઇ ચલાવવી. એટલે "આવો જોઇએ! આ આંકડો છાપેલા જેવો કોણ કાઢે છે?" આથી સરસાઇની હરીફાઇ–બુદ્ધિ ખીલી સારા દસ્કત કાઢતાં શિખશે. આ પ્રમાણે બાળકની રસમય શકિત ખીલવી નિયમીત કામ કરવાની ટેવને ઉત્સાહી બનાવતા રહેવું, જેમ સારૂં કામ કરતો જાય તેમ ઉત્તેજીત શબ્દોથી સાબાશી આપતા રહેવું કે જેથી તેની કામ કરવાની શકિતમાં ખંત આવ્યાં કરશે.

એકથી સો સુધી ગણતાં શિખવાડયા પછી, તથા દશ સુધી કાઢતાં આવડયા પછી, અગીઆરથી કાઢતાં શિખવતાં એક જાતની દશ વસ્તુઓ જૂદી રાખીને બાળક પાસે તે સ્લેટ ઉપર અંકમાં લખાવો. પછી દશ વાળી સંખ્યામાં જેમ જેમ જેટલા જેટલા ઉમેરતા જાવ, તેટલી રકમ, દશનું મીંડું ભુસાવી તેને ઠેકાણે, લખાવતા જાઓ; જેથી કારણ શોધક બની, સંયોગી કરણ અને પૃથક્કરણના શાસ્ત્રીય નિયમે બાકીના આંકનું જ્ઞાન સંપાદન થતાં, સરવાળા તથા બાદબાકી સહેલથી કરવાની શકિત આવશે. દશમાં દશ નાંખી વીસ થાય ત્યારે–જેમ એકને એક બે થાય, તેમ બે દશે વીસ થાય, એ સાબીત કરી બતાવવું. તેજ પ્રમાણે ૩૦ વખતે પણઃ–એટલે જેમ ૨ માં ૧ નાંખતાં ૩ લખાય તેમ વીસમાં દસ નાંખતાં ત્રીસ લખાય તેની પણ સમજ પાડવી. આ પ્રમાણે આગળ પણ રસપૂર્વક અને સમજપૂર્વક શિખવવું. **શિખનારને કંટાળો આવે ત્યારે બંધ કરવુ અને સાત્વિક નીતિની રસમય વાતો ઇશોપ્સ ફેબલની ટુંકી વાતો કહી આનંદ આપવો. છેવટ ટુંકમાં રસમાં શિખવાય તેટલું વધારે સારૂં થશે.**

☞ રસમય વાતો કર્યા પછી જો સાદી કસરત કરાવવામાં આવે તો ઘણો ફાયદો થાય.

☞ આંક શિખવતાં શિક્ષણ પદ્ધતિની જે સુચનાઓ છે, તે આ સાથે સંબંધ રાખે છે

શિક્ષણ માર્ગદર્શક નમુના.

આ બદામનાં તથા આંકનાં પત્તાંની નકલ દીવાસળીની પેટીઓ ઉપર કરી શિખવતાં બાળકને વિશેષ ગમ્મત પડશે. વધુ ખુલાસો જુઓ બાજુના પાનામાં.

૧	૬
૨	૭
૩	૮
૪	૯
૫	૧૦

નમુનો ૧.

૧
૨
૩
૪
૫
૬
૭
૮
૯
૧૦

નમુનો ૨.

૧૦	૧૦,૧૦	૧૦,૧૦,૧૦
૧૦	૨૦	૩૦

નમુનો ૩.

૧૧
૧૨
૧૩
૧૪
૧૫
૧૬

૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦	૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
૪૦	૫૦

૧૭	૧૦ ૭	
૧૮	૧૦ ૮	
૧૯	૧૦ ૯	
૨૦	૧૦ ૧૦	
૨૧	૧૦ ૧૦ ૧	

૧	૧	૧	૨	૧	૩	૧	૪	૧	૫
૨	૨	૨	૪	૨	૬	૨	૮	૨	૧૦
૩	૩	૩	૬	૩	૯	૩	૧૨	૩	૧૫
૪	૪	૪	૮	૪	૧૨	૪	૧૬	૪	૨૦
૫	૫	૫	૧૦	૫	૧૫	૫	૨૦	૫	૨૫
૬	૬	૬	૧૨	૬	૧૮	૬	૨૪	૬	૩૦
૭	૭	૭	૧૪	૭	[illegible]	૭	૨૮	૭	૩૫
૮	૮	૮	૧૬	૮	૨૪	૮	૩૨	૮	૪૦
૯	૯	૯	૧૮	૯	૨૭	૯	૩૬	૯	૪૫
૧૦	૧૦	૧૦	૨૦	૧૦	૩૦	૧૦	૪૦	૧૦	૫૦

૦।　૦॥　૦॥।　આખો

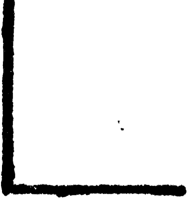
૧ થી ૧૮ સુધી સરવાળા તથા બાદબાકીનો જવાબ કાઢવાનો કોઠો.

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮

ઊભી લીટી.

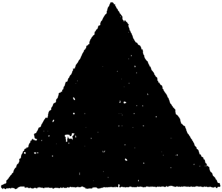

આડી લીટી.

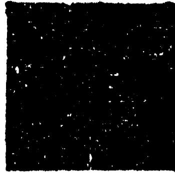

વાંકી લીટી.

કાટ ખૂણો.

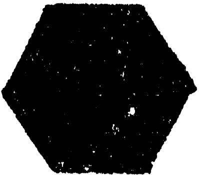

સાંકડો ખૂણો.

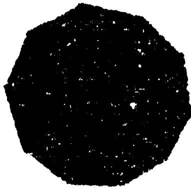

પહોળો ખૂણો.

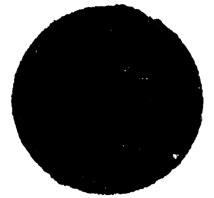

ત્રિકોણ.

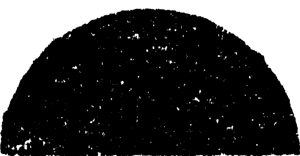

સમચોરસ.

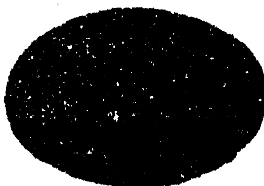

લંબચોરસ.

છ ખૂણા.

દશ ખૂણા.

ગોળ કુંડાળું.

અર્ધ ગોળ.

લંબ ગોળ.

અર્ધ ચંદ્ર

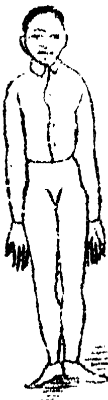
બાળ-કસરત.

એટલે બાળકો માટે

અંગ બળ—સચિત્ર.

બે હાથ નીચે રાખીને સીધા ઉભા રહેવું. હથેલીઓ ખુલ્લી દેખાય, તેમ આંગળાં સીધાં રાખવાં. બે પગની એડી અડકાડીને અક્કડ ઉભા રહેવું.

૧

ટટાર ઉભા રહીને ગરદન પીઠના ભાગપર નમાવ્યાં કરવી. બન્ને હાથ કમ્મરપર રાખીને બન્ને પગ જોડી દેવા.

૨

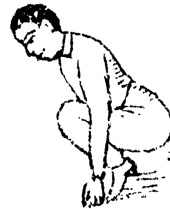
ટટાર ઉભા રહીને, ગરદન છાતીના ભાગપર નમાવ્યાં કરવી. બન્ને હાથ કમ્મરપર નાંખી બન્ને પગ જોડી દઈને ઉભા રહેવું.

૩

બે હાથ નીચે જમીનપર રાખી, પગની ઘુંટણો વાળીને અદ્ધર બેસવું.

૪

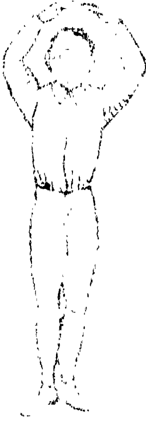

સામે ઉભા રહીને ટટાર થવું. બે હાથનાં આંગળાં મેળવી, પગની એડી મેળવી દેવી. મોઢું બંધ રાખી નાકેથી ઉંડો શ્વાસ લેવો તથા મૂકવો.

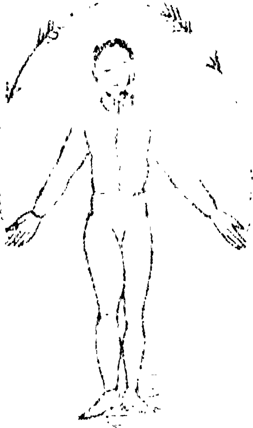
૫

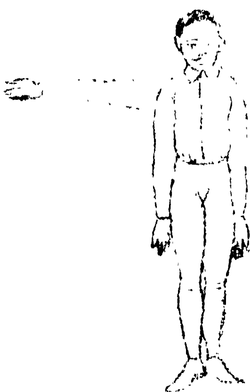
ધીમે ધીમે બેઉ હાથ ઉંચા કરીને માથા ઉપર અદ્ધર રાખી બન્ને હાથની કમાન કરવી, અને પાછા લંબાવવા.

ધીમે ધીમે માથાપરથી હાથ નીચે ઉતારીને કમ્મરથી દુર રાખી સીધા ઉભા રહેવું.

બન્ને હાથ પગ પાસે રાખી અક્કડ ઉભા રહેવું અને વારા ફરતી હાથ લંબાવવા તથા અસલ સ્થીતિએ આણવા.

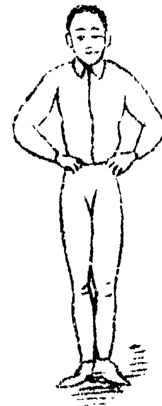
ધીમે ધીમે નીચે વાંકા વળીને અંગુઠા પકડવા અને તુરત લાંબા હાથ કરીને સીધા ઉભા થવું.

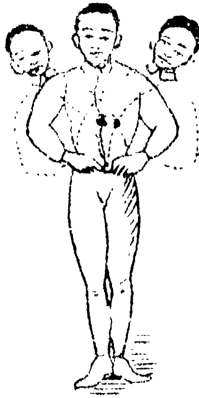
બન્ને હાથ કોણીથી વાળીને આંગળાં ખભે અડકાડવા તથા લંબાવતા રહેવું.

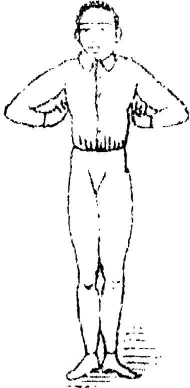
બન્ને હાથને સીધા કરીને કમ્મરપર રાખી વારા ફરતી ઉંચુ નીચું જોઈ વળવું.

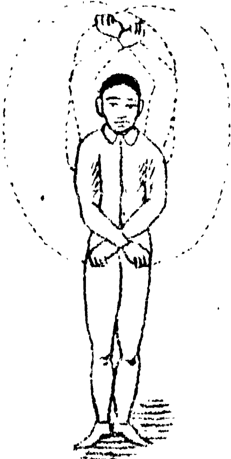
બન્ને હાથ કમ્મરપર રાખીને કમ્મરથી અરધું અંગ બન્ને બાજુ મરોડવું.

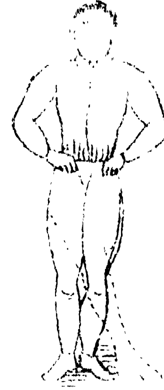
બન્ને હાથ બગલમાં રાખવા, અને વારાફરતી પગ ભણી લંબાવવાં.

બગલમાંથી હાથ લઈ ઉંચા કરીને આંટી વાળવી અને મુઠી બંધ કરીને નીચે આંટી લઈ ફરીને હાથ ઉંચા કરી આંટી વાળ્યાં કરવી.

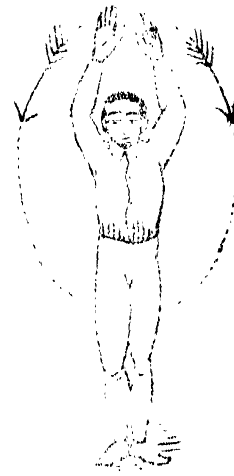
બન્ને હાથ કમ્મરપર રાખીને જમણો પગ ડાબા પગની ઉપર લઇને આડો રાખવો અને અસલ સ્થીતિએ આણવો

ટટાર ઉભા રહીને બન્ને પગે છુટા લાંબ ભરાય તેમ કર્યાં કરવું.

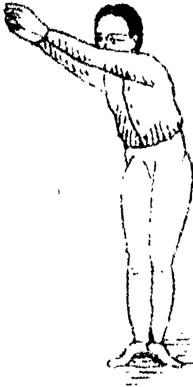

બન્ને હાથ ઉંચા કરીને સીધા ઉભા રહેવું અને પછી ધીમે ધીમે નીચે ઉતારવા.

સરખા ઉભા રહીને બન્ને હાથ જમણી તરફ લંબાવવા. પછી છાતી સામે થઇને ડાબી તરફ ચક્કરમાં લંબાવી જવા.

૧૮

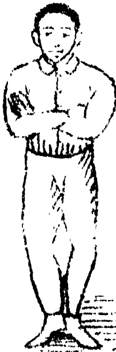
બન્ને હાથ પીઠ પાછળ લઈ અદબ વાળવી. પીઠે અડાડવી તથા અલગ કરવી. એમ વારાફરતી.

૧૯

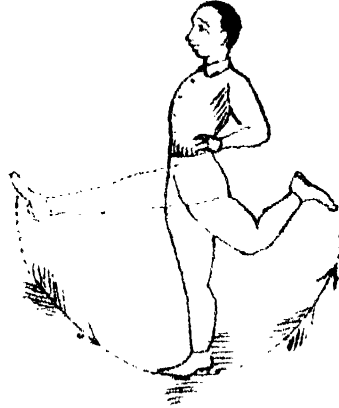
બન્ને હાથની [illegible] વાળીને ઉઠ બેસ કરવી.

૨૦

કમ્મરે બન્ને હાથ ટેકાવીને સીધા ટ-ટાર ઉભા રહીને વારાફરતી પગ હવામાં અક્કડ વિંઝોળવા; એક પગ ચાર પાંચ વખત વિંઝોળ્યા પછી બીજા પગે પણ તેમ કરવું.

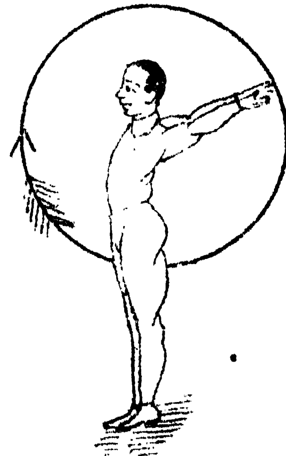
૨૧

સીધા ઉભા રહી, જોરથી મુઠીઓ વાળી માથા ઉપરથી હાથ પાછળ નંખાય તેટલા નાંખી પાછા વાળી ફેરવતાં પાછા પગ ભણીથી પીઠ પાછળ ફેરવવા.

બીજી રીતઃ—વારા ફરતી એકેક હાથનો ગોળ ચક્કર લીધાં કરો.

૨૨

કસરત કરતાં પહેલાં.

રાખવી જોઈતી સમજણ.

બાળકોને માટે ધાવણી આદિ કાંઈ પણ સાધન વિનાની આ કસરતો સાદી છે. અને તેમાં પણ જો આ પછી બતાવેલા નિયમો પાળી થોડે થોડે વધતાં વજનદાર ધાવણીયો (ડંબેલ્સ) પકડી મોટી ઉમ્મર સુધી કરતાં રાક્ષસી બળ મેળવી શકાય છે. આપણા ભીમસેન જેટલું બળ પ્રાપ્ત કરનાર હાલના વખતનો કસરતી પ્રોફેસર સેન્ડોની કસરતની ચોપડી બાર આનાની પ્રસિદ્ધ થઈ છે, તેનાથી કસરત સંબંધે બીજું વધુ જ્ઞાન મેળવી શકાશે. તેમાં બાળકો માટે સાધારણ કેટલીક રીત તથા કેટલાક નિયમો નીચે પ્રમાણે છે.

સુંવાળી લાકડાની કે લાખંડની ધાવણીઓ-પાશેર, અધોશેર કે શેરની બાળકો સહેલથી પકડી કસરત કરી શકે તેવા વજનની ધાવણીઓ બન્ને હાથમાં મજબુત રખાવીને કે વગર ધાવણીએ જોરથી મુઠીઓ વળાવીને ખુલ્લી હવામાં ગજાસર (કમતીમાં કમતી) પાંચ દશ વખત (કે પરસેવો થતાં સુધી) હરેક જાતની કસરત કરાવવી. કસરત કરતાં મોઢું ઉઘાડું ન જોઈએ, પણ હોઠેથી બીડી રખાવવું. અતિ ભૂખ પેટે કસરત કરાવવી નહિ, તેમજ જમ્યા પછી તુરત કરાવવી નહિ. ખાધા કેડે દોઢ બે કલાકેજ કરાવવી. સવારનો વખત ઉત્તમ છે. તાપમાં કે શરદીની હવામાં કરાવવી નહિ. લંગોટી મરાવીને કે ધોતીયાનો કાછોટો મરાવી કરાવવી. કસરત કર્યાં પછી તુરત સુકાં કે ગરમ કપડાં પહેરાવવાં. સવારે દાતણ પાણી કરાવી જાજરૂ પાણીથી પેટનો મળ કાઢ્યા પછી-પાંચેક બદામો સાકરની પાંચ કાંકરીઓ સાથે ચાવી ખવડાવ્યા પછી સવારની સ્વચ્છ હવામાં કસરત કરાવતાં બળની સાથે બુદ્ધિની ખીલવણી કારક પરિપક્વ મજબુત મગજ થાય છે. કસરત પછી તરસ લાગે તો તુરત પાણી પીવા દેવું નહિ, પણ થોડો વખત વિત્યા પછી પાશેર અધો શેર માફકસર દૂધ, સહેજ સાકર મેળવેલું પાવા આપો તો કસરતનો ફાયદો જાસ્તી થાય છે. મંદવાડમાં કસરત કરાવવી નહિ. કસરત પછી તુરત ઝાડો કે પેશાબ થાય નહિ, માટે પહેલાં કરાવી લેવાં. તુરત નાહાવાનું પણ નહિ. પરસેવો સુકાયા કેડે નહાવું ઉત્તમ છે. ટુંકમાં કસરત કર્યાં પછી પા અધો કલાક આરામ લઈ પછી બીજું કામ કરવું જોઈએ.

આ સંબંધમાં વિશેષ જ્ઞાન માટે ખરી લાગણી ધરાવનાર વડીલોએ "વ્યાયામ મીમાંસા, સેન્ડોની બળ પ્રાપ્તિ તેમજ અંગ કસરત તથા સારી સંતતિ" એ પુસ્તકો વાંચવાં.

શ્રી હરિ સદાય સહાય-જયકાર આનંદ ધૂન.

આ વખતની આવૃત્તિનો ઇ. સ. ૧૯૧૨ નો કોરોનેશન પ્રસંગ અતિ આશિરવાદ રૂપ સાથે મહા મંગળમય છે. આપણા મહારાજાધિરાજ **શ્રી શાહેનશાહ જ્યોર્જ પાંચમાની** ઉદાર વૃત્તિઓએ, ખુદ હિંદ માતાની મુલાકાતે દોરી, આવકારદાયક દિલ્હી દરબારે બીજી કીમતી બક્ષિસો સાથે કેળવણી ખાતામાં ૫૦ લાખ રૂપીઆની બક્ષિસ આપી, હિંદવાશીઓની વિદ્યા વૃદ્ધિ કરવામાં ઉમળકો બતાવ્યો છે. તો આપણા શહેનશાહ સરકારની ભલી લાગણીઓમાંનું આ મહામંગળ પગલું, બાળ પ્રજાના માબાપોને, સ્વબાળને પુરતી કેળવણી આપવામાં, ખંતીલા અને પ્રેમીલા બનાવવામાં સદા સફળ આશિષવંતુ રહો.

☛ દીર્ઘાયુષી થાઓ માનવંતા મહારાજાધિરાજ નામદાર શહેનશાહ જ્યોર્જ ૫ મા ! પ્રજા અનેક રીતે સુખચેન ભોગવો તેમના યશસ્વી અમલમાં ! બાળકોની જ્ઞાન સંપાદન કરવાની શ્રેણિ સુઘટિત થાઓ તેમના પ્રતાપી છત્ર નીચે ! વિજયવંત હિંદી રાજ્યાભિષેક મહોત્સવ દરેક રીતે રાજા અને પ્રજાને સ્મરણીય થાઓ ! જયશ્રીરંગ શિક્ષણશાસ્ત્ર અને કલાનો પ્રકાશો ! ! પ્રભુની અમીદૃષ્ટિ અને કૃપાદૃષ્ટિ થાઓ આ સહુપર ! ! ! આમીન ! ! !

☛ ઉદાર દીલના આપણા માનવંત શહેનશાહ જ્યોર્જ ૫ મા અને શહેનશાહ બાનુ મેરિ સરકારના દર્શન વખતે થએલી ખુશાલીમાં ૧૯૧૨ ની સાલની આવૃત્તિઓનો નફો-ગુજરાતી પ્રજાની અને ગુજરાતી ભાષાની ભારે શેવા બજાવનાર મહાત્મા મહીપતરામ રૂપરામના અનાથ આશ્રમમાં તથા તેજ મહાત્માના સનદે ધર્મ નીતિ શિક્ષણ કલાસ માટે નિર્માણ કર્યો છે.

શ્રી મહા પ્રભુની સહાય સાથે આ બુકની સફળતા માટે મું. ઇ. સ. કેળવણી ખાતાનાં મેહેરબાન ડિરેકટર સાહેબના તેમજ સહાયભૂત વિદ્વાન વર્ગના અને મહેતાજીઓના થએલા ઉપકાર માટે આભારી છીએ.

પ્રથમાવૃત્તિની યાદગાર પ્રસ્તાવના.

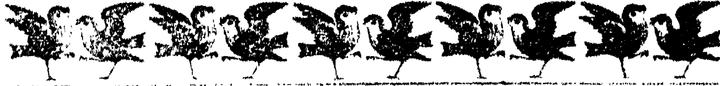
તા. ૧ જાન્યુઆરી ૧૯૦૩. આજનો દિવસ હિંદુસ્થાનના દરેક વતનીને અત્યંત ખુશીનો છે. સબબ આપણે રાજ્યમાતા શ્રી વિક્ટોરિયાના અમલમાં જે રાજ્ય વફાદારી બતાવી છે, તે આપણા હાલના નામદાર મહારાજાધિરાજ શ્રી સાતમા એડવર્ડે લક્ષમાં લઇ, ઈંગ્લાંડના રાજ્યાભિષેકની માફક, હિંદ તરફનો રાજ્યાભિષેક ખાસ જુદોજ આજ સ્વીકારી બતાવ્યો છે: જે ઈંગ્લાંડની પ્રજાની જેટલીજ કાળજીથી આપણું હિંદવાશીઓનું સંરક્ષણ કરવાને તે નામદારની સાબજાડ લાગણી બતાવી આપ્યાની શુભ નિશાની છે. આપણા બ્રિટિશ રાજ્ય કર્તાઓમાં આવો મંગળ પ્રસંગ પહેલવહેલોજ દેખીએ છીએ. તો આપણને દિનપ્રતિદિન વિશેષ વફાદારી બતાવવામાં અને તે નામદારની હિંદુસ્થાન ઉપર વધી પડેલી તેમની અમી દૃષ્ટિમાં દિન પ્રતિદિન વૃદ્ધિ પામી, આ મંગળ પ્રસંગ પરસ્પર સૌને મંગળરૂપ નીવડો. એ અમારી હિંદવાશીઓની અરજ પ્રભુ સાંભળો.

જે પ્રમાણે નામદાર મહારાજાધિરાજશ્રીએ આપણ પ્રજાને શુભ ચિંતક નિશાની બતાવવામાં પોતાનું કર્તવ્ય કર્યું છે, તેજ પ્રમાણે આપણે આપણી પ્રજા, બાળકો માટે કાંઇક કરકરવાનું પોષાય છે, તો તેવું કર્તવ્ય બજાવવામાં તૈયાર થવાને આ સૂચના રૂપ કાર્ય સમજી જનસમૂહની શેવામાં ધરૂં છું, તો તે પણ સિદ્ધ ફળદાયક ઉતરી આ મંગળ પ્રસંગને વિશેષ દીપાવે—એ પ્રભુ પ્રાર્થના છે.

આ ચોપડીનો વિષય ઘણા ભાગે બાળકોના વડીલ શુભ ચિંતકોથી ઘરમાંજ શરૂ થાય છે. અને તેમાં કેટલાક શિક્ષણ પદ્ધતિના રસ્તાથી કેવળ અણવાકેફગાર હોવાથી બાળકોના લાભમાં ઘણું ઓછુંજ કરી શકે છે, અને કેટલાક બાળકોના સંબંધમાંતો એવું પણ બને છે કે તેમની શુભ ભવિષ્યની આશાજ જતી રહે છે. તેનો અટકાવ થાય તેવા હેતુસર શિક્ષણ પદ્ધતિનો રસ્તો કરી આપ્યો છે, તો તે બાળકોના વડીલ શુભ ચિંતકોને આ મંગળ પ્રસંગથી ઉપયોગી સાધન નીવડી, તેમને મંગળરૂપ થાઓ.

ગુજરાત શાળાપત્ર, કેળવણી આદિ પત્રો તથા શિક્ષણ સંબંધેના વિદ્વાનોનાં પુસ્તકો વાંચી શિક્ષણમાં જીંદગી ગાળનાર સરકારી શાળાના મારા મુરબ્બી મહેતાજી ભાઇઓને નમ્રતા પૂર્વક અરજ જે માબાપ આદિ વડીલ માટે આ બુકમાં શિક્ષણ સંબંધે આપેલ "શિક્ષણ પદ્ધતિનો રસ્તો" અને "માર્ગદર્શક નમુના વિ. સૂચનાઓ"માં ખાસ કરી ચિત્ત ઘાલી તેને થઇ શકે તેટલો સુગમ કરવામાં ટેકો આપો કે તેથી ગણિત ઇમારતનો પાયો સુધારવામાં જે આપને અતિ શ્રમ કરવો પડે છે અને વખત રોકવો પડે છે, તેમાં કાંઇક ઘટાડો થવા પામે. શિક્ષકો માટે આ શુભ આશા પાર પાડવામાં પ્રભુ નજર રાખો

દશ ઓળખ.

આંકડામાં.	પ્રત્યક્ષ દર્શન.	શબ્દમાં.
૧		એક
૨		બે
૩		ત્રણ
૪		ચાર
૫		પાંચ
૬		છ
૭		સાત
૮		આઠ
૯		નવ
૧૦		દશ
	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦	

☞ શરૂઆતે સમજપૂર્વક આંક શિખવવાને આ ઉપરાંત બીજી થોડીક રીતો આ બુકમાં બતાવેલી છે. માફક આવે તે રીતે શિખવો.

આંકના ઘડીયાનો વિભાગ.

ભણતાં

બાળકનું શરીર શોસાય નહિ

પણ

ઉલટી રીતે પોષાય.

તેમ બને

જો શિખવવાની રીત સરસ હોય તો.

બાળવર્ગના

વડીલ શુભચિંતકોએ

તે શોધી

શિખવવાનું શરૂ કરવું.

તેનો

કાંઇક રસ્તો

આ બુકમાં શિક્ષણમાર્ગદર્શક નમુના અને પદ્ધતિ દ્વારાએ

આ પૂર્વે તથા પછી બતાવ્યો છે.

☞ શિક્ષણ માર્ગદર્શક નમુનાનાં પત્તાંમાં બતાવેલી રીતે—કે નમુના ૧ લા ની ઘોડીની રીતે દશ દશ મણકાની દશ હેરો (કે માળાઓ) લઇ સાબીતિ કરી બતાવતાં જ્ઞાન સાથે ગમ્મત આપી શિખવી શકાશે. ☞

૧	૧૧	૨૧	૩૧	૪૧	૫૧
૨	૧૨	૨૨	૩૨	૪૨	૫૨
૩	૧૩	૨૩	૩૩	૪૩	૫૩
૪	૧૪	૨૪	૩૪	૪૪	૫૪
૫	૧૫	૨૫	૩૫	૪૫	૫૫
૬	૧૬	૨૬	૩૬	૪૬	૫૬
૭	૧૭	૨૭	૩૭	૪૭	૫૭
૮	૧૮	૨૮	૩૮	૪૮	૫૮
૯	૧૯	૨૯	૩૯	૪૯	૫૯
૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦

બોલવા પ્રમાણે બરાબર નીચે આંગળી રાખવાની ટેવ પાડવી જોઇએ. ☞

શિ. મા. નમુના બે પ્રમાણે–દશ ને દશ વીસ; ત્રણ વાર દશ એકઠા કરતાં ત્રીસ; એ પ્રમાણે દશ વાર દશ સો થાય ત્યાં સુધી સાબીતિથી શિખવ્યા પછી નમુના ૩ પ્રમાણે દશને એક અગીઆર દશને બે બાર. એમ સાબીત કરી રસપૂર્વક શિખવવું.

૬૧	૭૧	૮૧	૯૧	૧૦૦
૬૨	૭૨	૮૨	૯૨	૨૦૦
૬૩	૭૩	૮૩	૯૩	૩૦૦
૬૪	૭૪	૮૪	૯૪	૪૦૦
૬૫	૭૫	૮૫	૯૫	૫૦૦
૬૬	૭૬	૮૬	૯૬	૬૦૦
૬૭	૭૭	૮૭	૯૭	૭૦૦
૬૮	૭૮	૮૮	૯૮	૮૦૦
૬૯	૭૯	૮૯	૯૯	૯૦૦
૭૦	૮૦	૯૦	૧૦૦	૧૦૦૦

☞ નીચે આંગળી રાખી બતાવી બોલાવી પછી પોતાની મેળે તે પ્રમાણે કરે તેમ કરો.

એકને એક બે	એક ને બે ત્રણ	એક ને ત્રણ ચાર	એક ને ચાર પાંચ	એક ને પાંચ છ
૧ ને ૧= ૨	૧ ને ૨= ૩	૧ ને ૩= ૪	૧ ને ૪= ૫	૧ ને ૫= ૬
૨ ને ૧= ૩	૨ ને ૨= ૪	૨ ને ૩= ૫	૨ ને ૪= ૬	૨ ને ૫= ૭
૩ ને ૧= ૪	૩ ને ૨= ૫	૩ ને ૩= ૬	૩ ને ૪= ૭	૩ ને ૫= ૮
૪ ને ૧= ૫	૪ ને ૨= ૬	૪ ને ૩= ૭	૪ ને ૪= ૮	૪ ને ૫= ૯
૫ ને ૧= ૬	૫ ને ૨= ૭	૫ ને ૩= ૮	૫ ને ૪= ૯	૫ ને ૫=૧૦
૬ ને ૧= ૭	૬ ને ૨= ૮	૬ ને ૩= ૯	૬ ને ૪=૧૦	૬ ને ૫=૧૧
૭ ને ૧= ૮	૭ ને ૨= ૯	૭ ને ૩=૧૦	૭ ને ૪=૧૧	૭ ને ૫=૧૨
૮ ને ૧= ૯	૮ ને ૨=૧૦	૮ ને ૩=૧૧	૮ ને ૪=૧૨	૮ ને ૫=૧૩
૯ ને ૧=૧૦	૯ ને ૨=૧૧	૯ ને ૩=૧૨	૯ ને ૪=૧૩	૯ ને ૫=૧૪
૧૦ ને ૧=૧૧	૧૦ ને ૨=૧૨	૧૦ ને ૩=૧૩	૧૦ ને ૪=૧૪	૧૦ ને ૫=૧૫

☞ સમજ પૂર્વક સો સુધી ગણતાં શિખવાડયા કેડે એકથી વીસ સુધીના સરવાળા તથા બાદબાકીના અંક મોઢે કરાવવા. તથા રસમય સવાલો પૂછી જવાબ કઢાવવા. **સવાલનો નમુનો**—તારી પાસે ત્રણ પૈસા હોય અને બીજા ચાર આપુતો કેટલા થાય? એક લઇ લઉંતો કેટલા રહે?

એક ને છ સાત	એક ને સાત ૮	એક ને આઠ ૯	એક ને નવ ૧૦	એક ને દસ ૧૧
૧ ને ૬= ૭	૧ ને ૭= ૮	૧ ને ૮= ૯	૧ ને ૯=૧૦	૧ ને ૧૦=૧૧
૨ ને ૬= ૮	૨ ને ૭= ૯	૨ ને ૮=૧૦	૨ ને ૯=૧૧	૨ ને ૧૦=૧૨
૩ ને ૬= ૯	૩ ને ૭=૧૦	૩ ને ૮=૧૧	૩ ને ૯=૧૨	૩ ને ૧૦=૧૩
૪ ને ૬=૧૦	૪ ને ૭=૧૧	૪ ને ૮=૧૨	૪ ને ૯=૧૩	૪ ને ૧૦=૧૪
૫ ને ૬=૧૧	૫ ને ૭=૧૨	૫ ને ૮=૧૩	૫ ને ૯=૧૪	૫ ને ૧૦=૧૫
૬ ને ૬=૧૨	૬ ને ૭=૧૩	૬ ને ૮=૧૪	૬ ને ૯=૧૫	૬ ને ૧૦=૧૬
૭ ને ૬=૧૩	૭ ને ૭=૧૪	૭ ને ૮=૧૫	૭ ને ૯=૧૬	૭ ને ૧૦=૧૭
૮ ને ૬=૧૪	૮ ને ૭=૧૫	૮ ને ૮=૧૬	૮ ને ૯=૧૭	૮ ને ૧૦=૧૮
૯ ને ૬=૧૫	૯ ને ૭=૧૬	૯ ને ૮=૧૭	૯ ને ૯=૧૮	૯ ને ૧૦=૧૯
૧૦ ને ૬=૧૬	૧૦ ને ૭=૧૭	૧૦ ને ૮=૧૮	૧૦ ને ૯=૧૯	૧૦ ને ૧૦=૨૦

☞ **સાબીત કરી બતાવ્યા પછી મોઢે કરાવવા તથા રસમય સવાલો પૂછવા.**

એકમાંથી એક જાય તો બાકી રહે શુન્ય. બેમાંથી એક જાય તો બાકી રહ્યા એક.

૧ – ૧ = ૦	૨ – ૨ = ૦	૩ – ૩ = ૦	૪ – ૪ = ૦	૫ – ૫ = ૦
૨ – ૧ = ૧	૩ – ૨ = ૧	૪ – ૩ = ૧	૫ – ૪ = ૧	૬ – ૫ = ૧
૩ – ૧ = ૨	૪ – ૨ = ૨	૫ – ૩ = ૨	૬ – ૪ = ૨	૭ – ૫ = ૨
૪ – ૧ = ૩	૫ – ૨ = ૩	૬ – ૩ = ૩	૭ – ૪ = ૩	૮ – ૫ = ૩
૫ – ૧ = ૪	૬ – ૨ = ૪	૭ – ૩ = ૪	૮ – ૪ = ૪	૯ – ૫ = ૪
૬ – ૧ = ૫	૭ – ૨ = ૫	૮ – ૩ = ૫	૯ – ૪ = ૫	૧૦ – ૫ = ૫
૭ – ૧ = ૬	૮ – ૨ = ૬	૯ – ૩ = ૬	૧૦ – ૪ = ૬	૧૧ – ૫ = ૬
૮ – ૧ = ૭	૯ – ૨ = ૭	૧૦ – ૩ = ૭	૧૧ – ૪ = ૭	૧૨ – ૫ = ૭
૯ – ૧ = ૮	૧૦ – ૨ = ૮	૧૧ – ૩ = ૮	૧૨ – ૪ = ૮	૧૩ – ૫ = ૮
૧૦ – ૧ = ૯	૧૧ – ૨ = ૯	૧૨ – ૩ = ૯	૧૩ – ૪ = ૯	૧૪ – ૫ = ૯
૧૧ – ૧ =૧૦	૧૨ – ૨ =૧૦	૧૩ – ૩ =૧૦	૧૪ – ૪ =૧૦	૧૫ – ૫ =૧૦

૬ – ૬ = ૦	૭ – ૭ = ૦	૮ – ૮ = ૦	૯ – ૯ = ૦	૧૦ – ૧૦= ૦
૭ – ૬ = ૧	૮ – ૭ = ૧	૯ – ૮ = ૧	૧૦ – ૯ = ૧	૧૧ – ૧૦= ૧
૮ – ૬ = ૨	૯ – ૭ = ૨	૧૦ – ૮ = ૨	૧૧ – ૯ = ૨	૧૨ – ૧૦= ૨
૯ – ૬ = ૩	૧૦ – ૭ = ૩	૧૧ – ૮ = ૩	૧૨ – ૯ = ૩	૧૩ – ૧૦= ૩
૧૦ – ૬ = ૪	૧૧ – ૭ = ૪	૧૨ – ૮ = ૪	૧૩ – ૯ = ૪	૧૪ – ૧૦= ૪
૧૧ – ૬ = ૫	૧૨ – ૭ = ૫	૧૩ – ૮ = ૫	૧૪ – ૯ = ૫	૧૫ – ૧૦= ૫
૧૨ – ૬ = ૬	૧૩ – ૭ = ૬	૧૪ – ૮ = ૬	૧૫ – ૯ = ૬	૧૬ – ૧૦= ૬
૧૩ – ૬ = ૭	૧૪ – ૭ = ૭	૧૫ – ૮ = ૭	૧૬ – ૯ = ૭	૧૭ – ૧૦= ૭
૧૪ – ૬ = ૮	૧૫ – ૭ = ૮	૧૬ – ૮ = ૮	૧૭ – ૯ = ૮	૧૮ – ૧૦= ૮
૧૫ – ૬ = ૯	૧૬ – ૭ = ૯	૧૭ – ૮ = ૯	૧૮ – ૯ = ૯	૧૯ – ૧૦= ૯
૧૬ – ૬ =૧૦	૧૭ – ૭ =૧૦	૧૮ – ૮= ૧૦	૧૯ – ૯ =૧૦	૨૦ – ૧૦=૧૦

☞ [illegible]ના આ આંક સાબીત કરી બતાવ્યા પછી મોઢે કરાવવાના.

☞ શિ. મા. નમુના ૪ થા ની રીતે કે દશ દશ મણુકાની દશ દશ માળાઓ ઘોડીના ચોકઠામાં આડો બાંધીને સાબીત કરી બતાવ્યા પછી મોઢે કરાવો.

૧ ×	૧ =	૧	૧ ×	૨ =	૨	૧ ×	૩ =	૩	૧ ×	૪ =	૪
૨	૧	૨	૨	૨	૪	૨	૩	૬	૨	૪	૮
૩	૧	૩	૩	૨	૬	૩	૩	૯	૩	૪	૧૨
૪	૧	૪	૪	૨	૮	૪	૩	૧૨	૪	૪	૧૬
૫	૧	૫	૫	૨	૧૦	૫	૩	૧૫	૫	૪	૨૦
૬	૧	૬	૬	૨	૧૨	૬	૩	૧૮	૬	૪	૨૪
૭	૧	૭	૭	૨	૧૪	૭	૩	૨૧	૭	૪	૨૮
૮	૧	૮	૮	૨	૧૬	૮	૩	૨૪	૮	૪	૩૨
૯	૧	૯	૯	૨	૧૮	૯	૩	૨૭	૯	૪	૩૬
૧૦	૧	૧૦	૧૦	૨	૨૦	૧૦	૩	૩૦	૧૦	૪	૪૦

☞ રોજન્તર રાંજના એકડા આંક અનુક્રમે બોલાવી વેઠ કરાવ્યા જેવું ના કરતાં, સાથે રસમય સવાલો પુછવાની ટેવ રાખવી; કે જેથી આંક શું કામ આવે છે તેનો ઉપયોગ જાણશે. **સવાલનો નમુનો**—એક ચોપડીનો એક પૈસો તો ચાર ચોપડીના કેટલા ? પૈસાની બે પેન તો ૭ પૈસાની કેટલી ?

૧ ×	૫ =	૫	૧ ×	૬ =	૬	૧ ×	૭ =	૭	૧ ×	૮ =	૮
૨	૫	૧૦	૨	૬	૧૨	૨	૭	૧૪	૨	૮	૧૬
૩	૫	૧૫	૩	૬	૧૮	૩	૭	૨૧	૩	૮	૨૪
૪	૫	૨૦	૪	૬	૨૪	૪	૭	૨૮	૪	૮	૩૨
૫	૫	૨૫	૫	૬	૩૦	૫	૭	૩૫	૫	૮	૪૦
૬	૫	૩૦	૬	૬	૩૬	૬	૭	૪૨	૬	૮	૪૮
૭	૫	૩૫	૭	૬	૪૨	૭	૭	૪૯	૭	૮	૫૬
૮	૫	૪૦	૮	૬	૪૮	૮	૭	૫૬	૮	૮	૬૪
૯	૫	૪૫	૯	૬	૫૪	૯	૭	૬૩	૯	૮	૭૨
૧૦	૫	૫૦	૧૦	૬	૬૦	૧૦	૭	૭૦	૧૦	૮	૮૦

☞ વાંચતાં બોલતાં નીચે આંગળી **બરાબર** ફેરવતા રહેવાની ટેવ છે કે નહીં તે જુઓ.

☞ અનુક્રમે ૧૧ થી ૪૦ સુધીની સંખ્યાને ૧ થી ૧૦ સુધીની સંખ્યાએ **ગુણવાથી** બનતા આંક. અગીઆરાથી ચાળીસા સુધી. **રીત**—અગીઆરેકા અગીઆરા.

૧	૯	૯	૧	૧૦	૧૦	૧૧	×	૧	=	૧૧
૨	૯	૧૮	૨	૧૦	૨૦	૧૧		૨		૨૨
૩	૯	૨૭	૩	૧૦	૩૦	૧૧		૩		૩૩
૪	૯	૩૬	૪	૧૦	૪૦	૧૧		૪		૪૪
૫	૯	૪૫	૫	૧૦	૫૦	૧૧		૫		૫૫
૬	૯	૫૪	૬	૧૦	૬૦	૧૧		૬		૬૬
૭	૯	૬૩	૭	૧૦	૭૦	૧૧		૭		૭૭
૮	૯	૭૨	૮	૧૦	૮૦	૧૧		૮		૮૮
૯	૯	૮૧	૯	૧૦	૯૦	૧૧		૯		૯૯
૧૦	૯	૯૦	૧૦	૧૦	૧૦૦	૧૧		૧૦		૧૧૦

બુદ્ધિની ખીલવણી માટે—અગીઆરાથી આંક શિખવતાં એકાથી દાન સુધીના પાછલા ઘડીયાનો ઉપયોગ કરી સાબીતિથી શિખવવું. એટલે એક કોથળીમાં બસો કચુકા ભરી રાખો કે વીસ વીસ મણુકાની દશ માળાઓ બનાવી શિખવો. તેમાં દશ દશની હાર એક બાજુએ રાખવી અને પછી જે ઘડીયા શિખવવાના હોય તેના એકમના આંક થોડે છેટે બાજુએ ☞

૧૨	×	૧	=	૧૨	૧૩	×	૧	=	૧૩	૧૪	×	૧	×	૧૪
૧૨		૨		૨૪	૧૩		૨		૨૬	૧૪		૨		૨૮
૧૨		૩		૩૬	૧૩		૩		૩૯	૧૪		૩		૪૨
૧૨		૪		૪૮	૧૩		૪		૫૨	૧૪		૪		૫૬
૧૨		૫		૬૦	૧૩		૫		૬૫	૧૪		૫		૭૦
૧૨		૬		૭૨	૧૩		૬		૭૮	૧૪		૬		૮૪
૧૨		૭		૮૪	૧૩		૭		૯૧	૧૪		૭		૯૮
૧૨		૮		૯૬	૧૩		૮		૧૦૪	૧૪		૮		૧૧૨
૧૨		૯		૧૦૮	૧૩		૯		૧૧૭	૧૪		૯		૧૨૬
૧૨		૧૦		૧૨૦	૧૩		૧૦		૧૩૦	૧૪		૧૦		૧૪૦

૧૫ ×	૧ =	૧૫	૧૬ ×	૧ =	૧૬	૧૭ ×	૧ =	૧૭
૧૫	૨	૩૦	૧૬	૨	૩૨	૧૭	૨	૩૪
૧૫	૩	૪૫	૧૬	૩	૪૮	૧૭	૩	૫૧
૧૫	૪	૬૦	૧૬	૪	૬૪	૧૭	૪	૬૮
૧૫	૫	૭૫	૧૬	૫	૮૦	૧૭	૫	૮૫
૧૫	૬	૯૦	૧૬	૬	૯૬	૧૭	૬	૧૦૨
૧૫	૭	૧૦૫	૧૬	૭	૧૧૨	૧૭	૭	૧૧૯
૧૫	૮	૧૨૦	૧૬	૮	૧૨૮	૧૭	૮	૧૩૬
૧૫	૯	૧૩૫	૧૬	૯	૧૪૪	૧૭	૯	૧૫૩
૧૫	૧૦	૧૫૦	૧૬	૧૦	૧૬૦.	૧૭	૧૦	૧૭૦

☞ રાખો ઉમેરાવી જવાબ કઢાવતા રહો. ૧૦+૫ ×૫=પાંચદાન પચ્ચાસ અને પાંચ પચા પચીસ.–પચ્ચાસને પચ્ચીસથી થયા પંચોતેર; તે સાબીત કરી બતાવેથી ચાલીસા સુધીના આંકની ગોઠવણી સમજ પુર્વક જ્ઞાન સાથે શિખી શકશે. સમજ પૂર્વક શિખવાની ટેવ પાડવાથી આખીએ જીંદગી હેતુસર **સમજ પૂર્વક કામ કરવાની શક્તિ પ્રાપ્ત કરશે.** પહેલાં જરા વધારે મહેનત લેતાં આગળ ઉપર શિખવનારને પણ કેટલોક શ્રમ ઓછો થયાં કરશે.

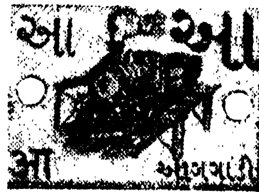
૧૮ ×	૧ =	૧૮	૧૯ ×	૧ =	૧૯	૨૦ ×	૧ =	૨૦
૧૮	૨	૩૬	૧૯	૨	૩૮	૨૦	૨	૪૦
૧૮	૩	૫૪	૧૯	૩	૫૭	૨૦	૩	૬૦
૧૮	૪	૭૨	૧૯	૪	૭૬	૨૦	૪	૮૦
૧૮	૫	૯૦	૧૯	૫	૯૫	૨૦	૫	૧૦૦
૧૮	૬	૧૦૮	૧૯	૬	૧૧૪	૨૦	૬	૧૨૦
૧૮	૭	૧૨૬	૧૯	૭	૧૩૩	૨૦	૭	૧૪૦
૧૮	૮	૧૪૪	૧૯	૮	૧૫૨	૨૦	૮	૧૬૦
૧૮	૯	૧૬૨	૧૯	૯	૧૭૧	૨૦	૯	૧૮૦
૧૮	૧૦	૧૮૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૦	૧૦	૨૦૦

૨૧	×	૧	=	૨૧
૨૧		૨		૪૨
૨૧		૩		૬૩
૨૧		૪		૮૪
૨૧		૫		૧૦૫
૨૧		૬		૧૨૬
૨૧		૭		૧૪૭
૨૧		૮		૧૬૮
૨૧		૯		૧૮૯
૨૧		૧૦		૨૧૦

૨૨	×	૧	=	૨૨
૨૨		૨		૪૪
૨૨		૩		૬૬
૨૨		૪		૮૮
૨૨		૫		૧૧૦
૨૨		૬		૧૩૨
૨૨		૭		૧૫૪
૨૨		૮		૧૭૬
૨૨		૯		૧૯૮
૨૨		૧૦		૨૨૦

૨૩	×	૧	=	૨૩
૨૩		૨		૪૬
૨૩		૩		૬૯
૨૩		૪		૯૨
૨૩		૫		૧૧૫
૨૩		૬		૧૩૮
૨૩		૭		૧૬૧
૨૩		૮		૧૮૪
૨૩		૯		૨૦૭
૨૩		૧૦		૨૩૦

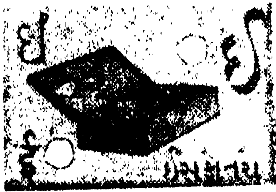

૨૪	×	૧	=	૨૪
૨૪		૨		૪૮
૨૪		૩		૭૨
૨૪		૪		૯૬
૨૪		૫		૧૨૦
૨૪		૬		૧૪૪
૨૪		૭		૧૬૮
૨૪		૮		૧૯૨
૨૪		૯		૨૧૬
૨૪		૧૦		૨૪૦

૨૫	×	૧	=	૨૫
૨૫		૨		૫૦
૨૫		૩		૭૫
૨૫		૪		૧૦૦
૨૫		૫		૧૨૫
૨૫		૬		૧૫૦
૨૫		૭		૧૭૫
૨૫		૮		૨૦૦
૨૫		૯		૨૨૫
૨૫		૧૦		૨૫૦

૨૬	×	૧	=	૨૬
૨૬		૨		૫૨
૨૬		૩		૭૮
૨૬		૪		૧૦૪
૨૬		૫		૧૩૦
૨૬		૬		૧૫૬
૨૬		૭		૧૮૨
૨૬		૮		૨૦૮
૨૬		૯		૨૩૪
૨૬		૧૦		૨૬૦

૨૭	×	૧	=	૨૭	૨૮	×	૧	=	૨૮	૨૯	×	૧	=	૨૯
૨૭		૨		૫૪	૨૮		૨		૫૬	૨૯		૨		૫૮
૨૭		૩		૮૧	૨૮		૩		૮૪	૨૯		૩		૮૭
૨૭		૪		૧૦૮	૨૮		૪		૧૧૨	૨૯		૪		૧૧૬
૨૭		૫		૧૩૫	૨૮		૫		૧૪૦	૨૯		૫		૧૪૫
૨૭		૬		૧૬૨	૨૮		૬		૧૬૮	૨૯		૬		૧૭૪
૨૭		૭		૧૮૯	૨૮		૭		૧૯૬	૨૯		૭		૨૦૩
૨૭		૮		૨૧૬	૨૮		૮		૨૨૪	૨૯		૮		૨૩૨
૨૭		૯		૨૪૩	૨૮		૯		૨૫૨	૨૯		૯		૨૬૧
૨૭		૧૦		૨૭૦	૨૮		૧૦		૨૮૦	૨૯		૧૦		૨૯૦

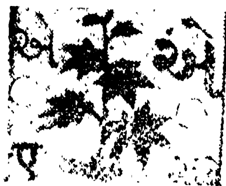

૩૦	×	૧	=	૩૦	૩૧	×	૧	=	૩૧	૩૨	×	૧	=	૩૨
૩૦		૨		૬૦	૩૧		૨		૬૨	૩૨		૨		૬૪
૩૦		૩		૯૦	૩૧		૩		૯૩	૩૨		૩		૯૬
૩૦		૪		૧૨૦	૩૧		૪		૧૨૪	૩૨		૪		૧૨૮
૩૦		૫		૧૫૦	૩૧		૫		૧૫૫	૩૨		૫		૧૬૦
૩૦		૬		૧૮૦	૩૧		૬		૧૮૬	૩૨		૬		૧૯૨
૩૦		૭		૨૧૦	૩૧		૭		૨૧૭	૩૨		૭		૨૨૪
૩૦		૮		૨૪૦	૩૧		૮		૨૪૮	૩૨		૮		૨૫૬
૩૦		૯		૨૭૦	૩૧		૯		૨૭૯	૩૨		૯		૨૮૮
૩૦		૧૦		૩૦૦	૩૧		૧૦		૩૧૦	૩૨		૧૦		૩૨૦

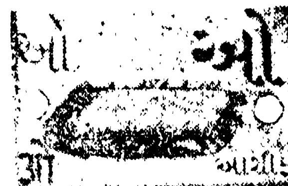
૩૩	× ૧	=	૩૩
૩૩	૨		૬૬
૩૩	૩		૯૯
૩૩	૪		૧૩૨
૩૩	૫		૧૬૫
૩૩	૬		૧૯૮
૩૩	૭		૨૩૧
૩૩	૮		૨૬૪
૩૩	૯		૨૯૭
૩૩	૧૦		૩૩૦

૩૪	× ૧	=	૩૪
૩૪	૨		૬૮
૩૪	૩		૧૦૨
૩૪	૪		૧૩૬
૩૪	૫		૧૭૦
૩૪	૬		૨૦૪
૩૪	૭		૨૩૮
૩૪	૮		૨૭૨
૩૪	૯		૩૦૬
૩૪	૧૦		૩૪૦

૩૫	× ૧	=	૩૫
૩૫	૨		૭૦
૩૫	૩		૧૦૫
૩૫	૪		૧૪૦
૩૫	૫		૧૭૫
૩૫	૬		૨૧૦
૩૫	૭		૨૪૫
૩૫	૮		૨૮૦
૩૫	૯		૩૧૫
૩૫	૧૦		૩૫૦

૩૬	× ૧	=	૩૬
૩૬	૨		૭૨
૩૬	૩		૧૦૮
૩૬	૪		૧૪૪
૩૬	૫		૧૮૦
૩૬	૬		૨૧૬
૩૬	૭		૨૫૨
૩૬	૮		૨૮૮
૩૬	૯		૩૨૪
૩૬	૧૦		૩૬૦

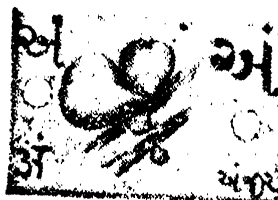
૩૭	× ૧	=	૩૭
૩૭	૨		૭૪
૩૭	૩		૧૧૧
૩૭	૪		૧૪૮
૩૭	૫		૧૮૫
૩૭	૬		૨૨૨
૩૭	૭		૨૫૯
૩૭	૮		૨૯૬
૩૭	૯		૩૩૩
૩૭	૧૦		૩૭૦

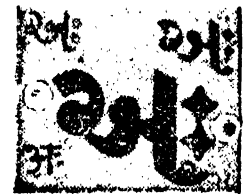
૩૮	× ૧	=	૩૮
૩૮	૨		૭૬
૩૮	૩		૧૧૪
૩૮	૪		૧૫૨
૩૮	૫		૧૯૦
૩૮	૬		૨૨૮
૩૮	૭		૨૬૬
૩૮	૮		૩૦૪
૩૮	૯		૩૪૨
૩૮	૧૦		૩૮૦

એક પદાર્થના બે સરખા કકડા કરીએતો દરેક કકડો અરધો કહેવાય. પૂર્વની રકમમાં ૦॥ ઉમેરવાથી અથવા ૧ થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યાને અડધે ગુણવાથી બનતા આંક.

૩૯ ×	૧ =	૩૯	૪૦ ×	૧ =	૪૦	૧ ×	૦॥ =	૦॥
૩૯	૨	૭૮	૪૦	૨	૮૦	૨	૦॥	૧
૩૯	૩	૧૧૭	૪૦	૩	૧૨૦	૩	૦॥	૧॥
૩૯	૪	૧૫૬	૪૦	૪	૧૬૦	૪	૦॥	૨
૩૯	૫	૧૯૫	૪૦	૫	૨૦૦	૫	૦॥	૨॥
૩૯	૬	૨૩૪	૪૦	૬	૨૪૦	૬	૦॥	૩
૩૯	૭	૨૭૩	૪૦	૭	૨૮૦	૭	૦॥	૩॥
૩૯	૮	૩૧૨	૪૦	૮	૩૨૦	૮	૦॥	૪
૩૯	૯	૩૫૧	૪૦	૯	૩૬૦	૯	૦॥	૪॥
૩૯	૧૦	૩૯૦	૪૦	૧૦	૪૦૦	૧૦	૦॥	૫

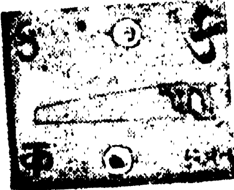

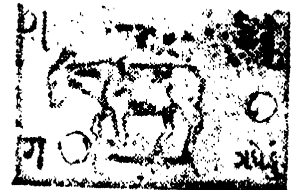
૧૧ ×	૦॥ =	૫॥	૨૧ ×	૦॥ =	૧૦॥	૩૧ ×	૦॥ =	૧૫॥
૧૨	૦॥	૬	૨૨	૦॥	૧૧	૩૨	૦॥	૧૬
૧૩	૦॥	૬॥	૨૩	૦॥	૧૧॥	૩૩	૦॥	૧૬॥
૧૪	૦॥	૭	૨૪	૦॥	૧૨	૩૪	૦॥	૧૭
૧૫	૦॥	૭॥	૨૫	૦॥	૧૨॥	૩૫	૦॥	૧૭॥
૧૬	૦॥	૮	૨૬	૦॥	૧૩	૩૬	૦॥	૧૮
૧૭	૦॥	૮॥	૨૭	૦॥	૧૩॥	૩૭	૦॥	૧૮॥
૧૮	૦॥	૯	૨૮	૦॥	૧૪	૩૮	૦॥	૧૯
૧૯	૦॥	૯॥	૨૯	૦॥	૧૪॥	૩૯	૦॥	૧૯॥
૨૦	૦॥	૧૦	૩૦	૦॥	૧૫	૪૦	૦॥	૨૦

એક પદાર્થના બે સરખા કકડા કરીએ તો દરેક કકડો અરધો કહેવાય. પૂર્વની રકમમાં ૦॥ ઉમેરવાથી અથવા ૧થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યાને અડધે ગુણવાથી બનતા આંક.

૪૧ ×	૦॥ =	૨૦॥	૫૧ ×	૦॥ =	૨૫॥	૬૧ ×	૦॥ =	૩૦॥
૪૨	૦॥	૨૧	૫૨	૦॥	૨૬	૬૨	૦॥	૩૧
૪૩	૦॥	૨૧॥	૫૩	૦॥	૨૬॥	૬૩	૦॥	૩૧॥
૪૪	૦॥	૨૨	૫૪	૦॥	૨૭	૬૪	૦॥	૩૨
૪૫	૦॥	૨૨॥	૫૫	૦॥	૨૭॥	૬૫	૦॥	૩૨॥
૪૬	૦॥	૨૩	૫૬	૦॥	૨૮	૬૬	૦॥	૩૩
૪૭	૦॥	૨૩॥	૫૭	૦॥	૨૮॥	૬૭	૦॥	૩૩॥
૪૮	૦॥	૨૪	૫૮	૦॥	૨૯	૬૮	૦॥	૩૪
૪૯	૦॥	૨૪॥	૫૯	૦॥	૨૯॥	૬૯	૦॥	૩૪॥
૫૦	૦॥	૨૫	૬૦	૦॥	૩૦	૭૦	૦॥	૩૫

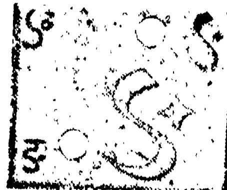

૭૧ ×	૦॥ =	૩૫॥	૮૧ ×	૦॥ =	૪૦॥	૯૧ ×	૦॥ =	૪૫॥
૭૨	૦॥	૩૬	૮૨	૦॥	૪૧	૯૨	૦॥	૪૬
૭૩	૦॥	૩૬॥	૮૩	૦॥	૪૧॥	૯૩	૦॥	૪૬॥
૭૪	૦॥	૩૭	૮૪	૦॥	૪૨	૯૪	૦॥	૪૭
૭૫	૦॥	૩૭॥	૮૫	૦॥	૪૨॥	૯૫	૦॥	૪૭॥
૭૬	૦॥	૩૮	૮૬	૦॥	૪૩	૯૬	૦॥	૪૮
૭૭	૦॥	૩૮॥	૮૭	૦॥	૪૩॥	૯૭	૦॥	૪૮॥
૭૮	૦॥	૩૯	૮૮	૦॥	૪૪	૯૮	૦॥	૪૯
૭૯	૦॥	૩૯॥	૮૯	૦॥	૪૪॥	૯૯	૦॥	૪૯॥
૮૦	૦॥	૪૦	૯૦	૦॥	૪૫	૧૦૦	૦॥	૫૦

અરધાના બે સરખા કકડા કરીએ તો દરેક કકડો પા કહેવાય. પૂર્વની રકમમાં પા ઉમેરવાથી અથવા ૧ થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યાને પાએ ગુણવાથી બનતા આંકો.

૧ ×	૦। =	૦।	૧૧ ×	૦। =	૨॥।	૨૧ ×	૦। =	૫।
૨	૦।	૦॥	૧૨	૦।	૩	૨૨	૦।	૫॥
૩	૦।	૦॥।	૧૩	૦।	૩।	૨૩	૦।	૫॥।
૪	૦।	૧	૧૪	૦।	૩॥	૨૪	૦।	૬
૫	૦।	૧।	૧૫	૦।	૩॥।	૨૫	૦।	૬।
૬	૦।	૧॥	૧૬	૦।	૪	૨૬	૦।	૬॥
૭	૦।	૧॥।	૧૭	૦।	૪।	૨૭	૦।	૬॥।
૮	૦।	૨	૧૮	૦।	૪॥	૨૮	૦।	૭
૯	૦।	૨।	૧૯	૦।	૪॥।	૨૯	૦।	૭।
૧૦	૦।	૨॥	૨૦	૦।	૫	૩૦	૦।	૭॥

૩૧ ×	૦। =	૭॥।	૪૧ ×	૦। =	૧૦।	૫૧ ×	૦। =	૧૨॥।
૩૨	૦।	૮	૪૨	૦।	૧૦॥	૫૨	૦।	૧૩
૩૩	૦।	૮।	૪૩	૦।	૧૦॥।	૫૩	૦।	૧૩।
૩૪	૦।	૮॥	૪૪	૦।	૧૧	૫૪	૦।	૧૩॥
૩૫	૦।	૮॥।	૪૫	૦।	૧૧।	૫૫	૦।	૧૩॥।
૩૬	૦।	૯	૪૬	૦।	૧૧॥	૫૬	૦।	૧૪
૩૭	૦।	૯।	૪૭	૦।	૧૧॥।	૫૭	૦।	૧૪।
૩૮	૦।	૯॥	૪૮	૦।	૧૨	૫૮	૦।	૧૪॥
૩૯	૦।	૯॥।	૪૯	૦।	૧૨।	૫૯	૦।	૧૪॥।
૪૦	૦।	૧૦	૫૦	૦।	૧૨॥	૬૦	૦।	૧૫

૬૧ ×	૦।	=૧૫।	૭૧ ×	૦।	=૧૭।।।	૮૧ ×	૦।	=૨૦।
૬૨	૦।	૧૫।।	૭૨	૦।	૧૮	૮૨	૦।	૨૦।।
૬૩	૦।	૧૫।।।	૭૩	૦।	૧૮।	૮૩	૦।	૨૦।।।
૬૪	૦।	૧૬	૭૪	૦।	૧૮।।	૮૪	૦।	૨૧
૬૫	૦।	૧૬।	૭૫	૦।	૧૮।।।	૮૫	૦।	૨૧।
૬૬	૦।	૧૬।।	૭૬	૦।	૧૯	૮૬	૦।	૨૧।।
૬૭	૦।	૧૬।।।	૭૭	૦।	૧૯।	૮૭	૦।	૨૧।।।
૬૮	૦।	૧૭	૭૮	૦।	૧૯।।	૮૮	૦।	૨૨
૬૯	૦।	૧૭।	૭૯	૦।	૧૯।।।	૮૯	૦।	૨૨।
૭૦	૦।	૧૭।।	૮૦	૦।	૨૦	૯૦	૦।	૨૨।।

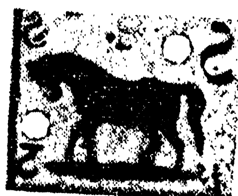

☞ અરધો ને પા પોણો થાય તે સાબીત કરી શિખવવું.

૯૧ ×	૦।	=૨૨।।।	૧ ×	૦।।।	= ૦।।।	૧૧ ×	૦।।।	= ૮।
૯૨	૦।	૨૩	૨	૦।।।	૧।।	૧૨	૦।।।	૯
૯૩	૦।	૨૩।	૩	૦।।।	૨।	૧૩	૦।।।	૯।।।
૯૪	૦।	૨૩।।	૪	૦।।।	૩	૧૪	૦।।।	૧૦।।
૯૫	૦।	૨૩।।।	૫	૦।।।	૩।।।	૧૫	૦।।।	૧૧।
૯૬	૦।	૨૪	૬	૦।।।	૪।।	૧૬	૦।।।	૧૨
૯૭	૦।	૨૪।	૭	૦।।।	૫।	૧૭	૦।।।	૧૨।।।
૯૮	૦।	૨૪।।	૮	૦।।।	૬	૧૮	૦।।।	૧૩।।
૯૯	૦।	૨૪।।।	૯	૦।।।	૬।।।	૧૯	૦।।।	૧૪।
૧૦૦	૦।	૨૫	૧૦	૦।।।	૭।।	૨૦	૦।।।	૧૫

૨૧ × ૦।।। = ૧૫।।।			૩૧ × ૦।।। = ૨૩।		
૨૨	૦।।।	૧૬।।	૩૨	૦।।।	૨૪
૨૩	૦।।।	૧૭।	૩૩	૦।।।	૨૪।।।
૨૪	૦।।।	૧૮	૩૪	૦।।।	૨૫।।
૨૫	૦।।।	૧૮।।।	૩૫	૦।।।	૨૬।
૨૬	૦।।।	૧૯।।	૩૬	૦।।।	૨૭
૨૭	૦।।।	૨૦।	૩૭	૦।।।	૨૭।।।
૨૮	૦।।।	૨૧	૩૮	૦।।।	૨૮।।
૨૯	૦।।।	૨૧।।।	૩૯	૦।।।	૨૯।
૩૦	૦।।।	૨૨।।	૪૦	૦।।।	૩૦

૪૧ × ૦।।। = ૩૦।।।			૫૧ × ૦।।। = ૩૮।		
૪૨	૦।।।	૩૧।।	૫૨	૦।।।	૩૯
૪૩	૦।।।	૩૨।	૫૩	૦।।।	૩૯।।।
૪૪	૦।।।	૩૩	૫૪	૦।।।	૪૦।।
૪૫	૦।।।	૩૩।।।	૫૫	૦।।।	૪૧।
૪૬	૦।।।	૩૪।।	૫૬	૦।।।	૪૨
૪૭	૦।।।	૩૫।	૫૭	૦।।।	૪૨।।।
૪૮	૦।।।	૩૬	૫૮	૦।।।	૪૩।।
૪૯	૦।।।	૩૬।।।	૫૯	૦।।।	૪૪।
૫૦	૦।।।	૩૭।।	૬૦	૦।।।	૪૫

૬૧ ×	૦।।। =	૪૫।।।	૭૧ ×	૦।।। =	૫૩।
૬૨	૦।।।	૪૬।।	૭૨	૦।।।	૫૪
૬૩	૦।।।	૪૭।	૭૩	૦।।।	૫૪।।।
૬૪	૦।।।	૪૮	૭૪	૦।।।	૫૫।।
૬૫	૦।।।	૪૮।।।	૭૫	૦।।।	૫૬।
૬૬	૦।।।	૪૯।।	૭૬	૦।।।	૫૭
૬૭	૦।।।	૫૦।	૭૭	૦।।।	૫૭।।।
૬૮	૦।।।	૫૧	૭૮	૦।।।	૫૮।।
૬૯	૦।।।	૫૧।।।	૭૯	૦।।।	૫૯।
૭૦	૦।।।	૫૨।।	૮૦	૦।।।	૬૦

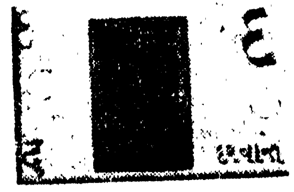

૮૧ ×	૦।।। =	૬૦।।।	૯૧ ×	૦।।। =	૬૮।
૮૨	૦।।।	૬૧।।	૯૨	૦।।।	૬૯
૮૩	૦।।।	૬૨।	૯૩	૦।।।	૬૯।।।
૮૪	૦।।।	૬૩	૯૪	૦।।।	૭૦।।
૮૫	૦।।।	૬૩।।।	૯૫	૦।।।	૭૧।
૮૬	૦।।।	૬૪।।	૯૬	૦।।।	૭૨
૮૭	૦।।।	૬૫।	૯૭	૦।।।	૭૨।।।
૮૮	૦।।।	૬૬	૯૮	૦।।।	૭૩।।
૮૯	૦।।।	૬૬।।।	૯૯	૦।।।	૭૪।
૯૦	૦।।।	૬૭।।	૧૦૦	૦।।।	૭૫

૧ ×	૧ા =	૧ા		૧૧ ×	૧ા =	૧૩ાાા		૨૧ ×	૧ા =	૨૬ા	
૨	૧ા	૨ાા		૧૨	૧ા	૧૫		૨૨	૧ા	૨૭ાા	
૩	૧ા	૩ાાા		૧૩	૧ા	૧૬ા		૨૩	૧ા	૨૮ાાા	
૪	૧ા	૫		૧૪	૧ા	૧૭ાા		૨૪	૧ા	૩૦	
૫	૧ા	૬ા		૧૫	૧ા	૧૮ાાા		૨૫	૧ા	૩૧ા	
૬	૧ા	૭ાા		૧૬	૧ા	૨૦		૨૬	૧ા	૩૨ાા	
૭	૧ા	૮ાાા		૧૭	૧ા	૨૧ા		૨૭	૧ા	૩૩ાાા	
૮	૧ા	૧૦		૧૮	૧ા	૨૨ાા		૨૮	૧ા	૩૫	
૯	૧ા	૧૧ા		૧૯	૧ા	૨૩ાાા		૨૯	૧ા	૩૬ા	
૧૦	૧ા	૧૨ાા		૨૦	૧ા	૨૫		૩૦	૧ા	૩૭ાા	

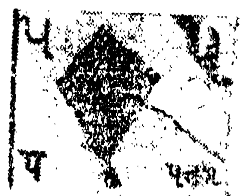

૩૧ ×	૧ા =	૩૮ાાા		૪૧ ×	૧ા =	૫૧ા		૫૧ ×	૧ા =	૬૩ાાા
૩૨	૧ા	૪૦		૪૨	૧ા	૫૨ાા		૫૨	૧ા	૬૫
૩૩	૧ા	૪૧ા		૪૩	૧ા	૫૩ાાા		૫૩	૧ા	૬૬ા
૩૪	૧ા	૪૨ાા		૪૪	૧ા	૫૫		૫૪	૧ા	૬૭ાા
૩૫	૧ા	૪૩ાાા		૪૫	૧ા	૫૬ા		૫૫	૧ા	૬૮ાાા
૩૬	૧ા	૪૫		૪૬	૧ા	૫૭ાા		૫૬	૧ા	૭૦
૩૭	૧ા	૪૬ા		૪૭	૧ા	૫૮ાાા		૫૭	૧ા	૭૧ા
૩૮	૧ા	૪૭ાા		૪૮	૧ા	૬૦		૫૮	૧ા	૭૨ાા
૩૯	૧ા	૪૮ાાા		૪૯	૧ા	૬૧ા		૫૯	૧ા	૭૩ાાા
૪૦	૧ા	૫૦		૫૦	૧ા	૬૨ાા		૬૦	૧ા	૭૫

૬૧ ×	૧। =	૭૬।	૭૧ ×	૧। =	૮૮।॥	૮૧ ×	૧। =	૧૦૧।
૬૨	૧।	૭૭॥	૭૨	૧।	૯૦	૮૨	૧।	૧૦૨॥
૬૩	૧।	૭૮।॥	૭૩	૧।	૯૧।	૮૩	૧।	૧૦૩।॥
૬૪	૧।	૮૦	૭૪	૧।	૯૨॥	૮૪	૧।	૧૦૫
૬૫	૧।	૮૧।	૭૫	૧।	૯૩।॥	૮૫	૧।	૧૦૬।
૬૬	૧।	૮૨॥	૭૬	૧।	૯૫	૮૬	૧।	૧૦૭॥
૬૭	૧।	૮૩।॥	૭૭	૧।	૯૬।	૮૭	૧।	૧૦૮।॥
૬૮	૧।	૮૫	૭૮	૧।	૯૭॥	૮૮	૧।	૧૧૦
૬૯	૧।	૮૬।	૭૯	૧।	૯૮।॥	૮૯	૧।	૧૧૧।
૭૦	૧।	૮૭॥	૮૦	૧।	૧૦૦	૯૦	૧।	૧૧૨॥

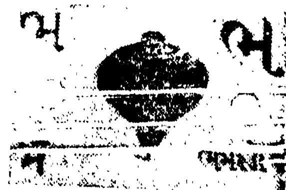

૯૧ ×	૧। =	૧૧૩।॥	૧ ×	૧॥ =	૧॥	૧૧ ×	૧॥ =	૧૬॥
૯૨	૧।	૧૧૫	૨	૧॥	૩	૧૨	૧॥	૧૮
૯૩	૧।	૧૧૬।	૩	૧॥	૪॥	૧૩	૧॥	૧૯॥
૯૪	૧।	૧૧૭॥	૪	૧॥	૬	૧૪	૧॥	૨૧
૯૫	૧।	૧૧૮।॥	૫	૧॥	૭॥	૧૫	૧॥	૨૨॥
૯૬	૧।	૧૨૦	૬	૧॥	૯	૧૬	૧॥	૨૪
૯૭	૧।	૧૨૧।	૭	૧॥	૧૦॥	૧૭	૧॥	૨૫॥
૯૮	૧।	૧૨૨॥	૮	૧॥	૧૨	૧૮	૧॥	૨૭
૯૯	૧।	૧૨૩।॥	૯	૧॥	૧૩॥	૧૯	૧॥	૨૮॥
૧૦૦	૧।	૧૨૫	૧૦	૧॥	૧૫	૨૦	૧॥	૩૦

૨૧ × ૧ાા	=	૩૧ાા	૩૧ × ૧ાા	=	૪૬ાા	૪૧ × ૧ાા	=	૬૧ાા
૨૨ ૧ાા		૩૩	૩૨ ૧ાા		૪૮	૪૨ ૧ાા		૬૩
૨૩ ૧ાા		૩૪ાા	૩૩ ૧ાા		૪૯ાા	૪૩ ૧ાા		૬૪ાા
૨૪ ૧ાા		૩૬	૩૪ ૧ાા		૫૧	૪૪ ૧ાા		૬૬
૨૫ ૧ાા		૩૭ાા	૩૫ ૧ાા		૫૨ાા	૪૫ ૧ાા		૬૭ાા
૨૬ ૧ાા		૩૯	૩૬ ૧ાા		૫૪	૪૬ ૧ાા		૬૯
૨૭ ૧ાા		૪૦ાા	૩૭ ૧ાા		૫૫ાા	૪૭ ૧ાા		૭૦ાા
૨૮ ૧ાા		૪૨	૩૮ ૧ાા		૫૭	૪૮ ૧ાા		૭૨
૨૯ ૧ાા		૪૩ાા	૩૯ ૧ાા		૫૮ાા	૪૯ ૧ાા		૭૩ાા
૩૦ ૧ાા		૪૫	૪૦ ૧ાા		૬૦	૫૦ ૧ાા		૭૫

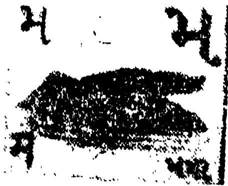

૫૧	×	૧ાા	=	૭૬ાા	૬૧	×	૧ાા	= ૯૧ાા
૫૨		૧ાા		૭૮	૬૨		૧ાા	૯૩
૫૩		૧ાા		૭૯ાા	૬૩		૧ાા	૯૪ાા
૫૪		૧ાા		૮૧	૬૪		૧ાા	૯૬
૫૫		૧ાા		૮૨ાા	૬૫		૧ાા	૯૭ાા
૫૬		૧ાા		૮૪	૬૬		૧ાા	૯૯
૫૭		૧ાા		૮૫ાા	૬૭		૧ાા	૧૦૦ાા
૫૮		૧ાા		૮૭	૬૮		૧ાા	૧૦૨
૫૯		૧ાા		૮૮ાા	૬૯		૧ાા	૧૦૩ાા
૬૦		૧ાા		૯૦	૭૦		૧ાા	૧૦૫

૭૧	×	૧॥	=	૧૦૬॥	૮૧	×	૧॥	=	૧૨૧॥
૭૨		૧॥		૧૦૮	૮૨		૧॥		૧૨૩
૭૩		૧॥		૧૦૯॥	૮૩		૧॥		૧૨૪॥
૭૪		૧॥		૧૧૧	૮૪		૧॥		૧૨૬
૭૫		૧॥		૧૧૨॥	૮૫		૧॥		૧૨૭॥
૭૬		૧॥		૧૧૪	૮૬		૧॥		૧૨૯
૭૭		૧॥		૧૧૫॥	૮૭		૧॥		૧૩૦॥
૭૮		૧॥		૧૧૭	૮૮		૧॥		૧૩૨
૭૯		૧॥		૧૧૮॥	૮૯		૧॥		૧૩૩॥
૮૦		૧॥		૧૨૦	૯૦		૧॥		૧૩૫

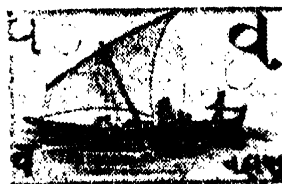

૯૧	×	૧॥	=	૧૩૬॥	૧	×	૨॥	=	૨॥
૯૨		૧॥		૧૩૮	૨		૨॥		૫
૯૩		૧॥		૧૩૯॥	૩		૨॥		૭॥
૯૪		૧॥		૧૪૧	૪		૨॥		૧૦
૯૫		૧॥		૧૪૨॥	૫		૨॥		૧૨॥
૯૬		૧॥		૧૪૪	૬		૨॥		૧૫
૯૭		૧॥		૧૪૫॥	૭		૨॥		૧૭॥
૯૮		૧॥		૧૪૭	૮		૨॥		૨૦
૯૯		૧॥		૧૪૮॥	૯		૨॥		૨૨॥
૧૦૦		૧॥		૧૫૦	૧૦		૨॥		૨૫

૧૧	×	૨॥	=	૨૭॥	૨૧	×	૨॥	=	૫૨॥
૧૨		૨॥		૩૦	૨૨		૨॥		૫૫
૧૩		૨॥		૩૨॥	૨૩		૨॥		૫૭॥
૧૪		૨॥		૩૫	૨૪		૨॥		૬૦
૧૫		૨॥		૩૭॥	૨૫		૨॥		૬૨॥
૧૬		૨॥		૪૦	૨૬		૨॥		૬૫
૧૭		૨॥		૪૨॥	૨૭		૨॥		૬૭॥
૧૮		૨॥		૪૫	૨૮		૨॥		૭૦
૧૯		૨॥		૪૭॥	૨૯		૨॥		૭૨॥
૨૦		૨॥		૫૦	૩૦		૨॥		૭૫.

૩૧	×	૨॥	=	૭૭॥	૪૧	×	૨॥	=	૧૦૨॥
૩૨		૨॥		૮૦	૪૨		૨॥		૧૦૫
૩૩		૨॥		૮૨॥	૪૩		૨॥		૧૦૭॥
૩૪		૨॥		૮૫	૪૪		૨॥		૧૧૦
૩૫		૨॥		૮૭॥	૪૫		૨॥		૧૧૨॥
૩૬		૨॥		૯૦	૪૬		૨॥		૧૧૫
૩૭		૨॥		૯૨॥	૪૭		૨॥		૧૧૭॥
૩૮		૨॥		૯૫	૪૮		૨॥		૧૨૦
૩૯		૨॥		૯૭॥	૪૯		૨॥		૧૨૨॥
૪૦		૨॥		૧૦૦	૫૦		૨॥		૧૨૫

૫૧	×	૨ાા	=	૧૨૭ાા
૫૨		૨ાા		૧૩૦
૫૩		૨ાા		૧૩૨ાા
૫૪		૨ાા		૧૩૫
૫૫		૨ાા		૧૩૭ાા
૫૬		૨ાા		૧૪૦
૫૭		૨ાા		૧૪૨ાા
૫૮		૨ાા		૧૪૫
૫૯		૨ાા		૧૪૭ાા
૬૦		૨ાા		૧૫૦

૬૧	×	૨ાા	=	૧૫૨ાા
૬૨		૨ાા		૧૫૫
૬૩		૨ાા		૧૫૭ાા
૬૪		૨ાા		૧૬૦
૬૫		૨ાા		૧૬૨ાા
૬૬		૨ાા		૧૬૫
૬૭		૨ાા		૧૬૭ાા
૬૮		૨ાા		૧૭૦
૬૯		૨ાા		૧૭૨ાા
૭૦		૨ાા		૧૭૫

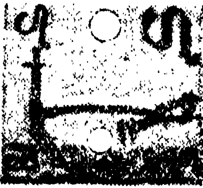

૭૧	×	૨ાા	=	૧૭૭ાા
૭૨		૨ાા		૧૮૦
૭૩		૨ાા		૧૮૨ાા
૭૪		૨ાા		૧૮૫
૭૫		૨ાા		૧૮૭ાા
૭૬		૨ાા		૧૯૦
૭૭		૨ાા		૧૯૨ાા
૭૮		૨ાા		૧૯૫
૭૯		૨ાા		૧૯૭ાા
૮૦		૨ાા		૨૦૦

૮૧	×	૨ાા	=	૨૦૨ાા
૮૨		૨ાા		૨૦૫
૮૩		૨ાા		૨૦૭ાા
૮૪		૨ાા		૨૧૦
૮૫		૨ાા		૨૧૨ાા
૮૬		૨ાા		૨૧૫
૮૭		૨ાા		૨૧૭ાા
૮૮		૨ાા		૨૨૦
૮૯		૨ાા		૨૨૨ાા
૯૦		૨ાા		૨૨૫

આનપાનના ગુણાકારી આંક—પાએ પાએ એક આનો.

૯૧ ×	૨ાા =	૨૨૭ાા		૦ા	૦ા	-
૯૨	૨ાા	૨૩૦		૦ાા	૦ા	=
૯૩	૨ાા	૨૩૨ાા		૦ાાા	૦ા	≡
૯૪	૨ાા	૨૩૫		૧)	૦ા	૦ા
૯૫	૨ાા	૨૩૭ાા		૧ા	૦ા	૦ા-
૯૬	૨ાા	૨૪૦		૧ાા	૦ા	૦ા=
૯૭	૨ાા	૨૪૨ાા		૧ાાા	૦ા	૦ા≡
૯૮	૨ાા	૨૪૫		૨)	૦ા	૦ાા
૯૯	૨ાા	૨૪૭ાા		૨ા	૦ા	૦ાા-
૧૦૦	૨ાા	૨૫૦		૨ાા	૦ા	૦ાા=

૦ા	૦ાા	=		૦ા	૦ાાા	≡
૦ાા	૦ાા	૦ા		૦ાા	૦ાાા	૦ા=
૦ાાા	૦ાા	૦ા=		૦ાાા	૦ાાા	૦ાા-
૧)	૦ાા	૦ાા		૧)	૦ાાા	૦ાાા
૧ા	૦ાા	૦ાા=		૧ા	૦ાાા	૦ાાા≡
૧ાા	૦ાા	૦ાાા		૧ાા	૦ાાા	૧)=
૧ાાા	૦ાા	૦ાાા=		૧ાાા	૦ાાા	૧ા-
૨)	૦ાા	૧)		૨)	૦ાાા	૧ાા
૨ા	૦ાા	૧)=		૨ા	૦ાાા	૧ાા≡
૨ાા	૦ાા	૧ા		૨ાા	૦ાાા	૧ાાા-

૧×૩॥ = ૩॥	૧૧×૩॥=૩૮॥	૨૧×૩॥=૭૩॥	૩૧×૩॥=૧૦૮॥	૪૧×૩॥=૧૪૩॥
૨ ૩॥ ૭	૧૨ ૩॥ ૪૨	૨૨ ૩॥ ૭૭	૩૨ ૩॥ ૧૧૨	૪૨ ૩॥ ૧૪૭
૩ ૩॥ ૧૦॥	૧૩ ૩॥ ૪૫॥	૨૩ ૩॥ ૮૦॥	૩૩ ૩॥ ૧૧૫॥	૪૩ ૩॥ ૧૫૦॥
૪ ૩॥ ૧૪	૧૪ ૩॥ ૪૯	૨૪ ૩॥ ૮૪	૩૪ ૩॥ ૧૧૯	૪૪ ૩॥ ૧૫૪
૫ ૩॥ ૧૭॥	૧૫ ૩॥ ૫૨॥	૨૫ ૩॥ ૮૭॥	૩૫ ૩॥ ૧૨૨॥	૪૫ ૩॥ ૧૫૭॥
૬ ૩॥ ૨૧	૧૬ ૩॥ ૫૬	૨૬ ૩॥ ૯૧	૩૬ ૩॥ ૧૨૬	૪૬ ૩॥ ૧૬૧
૭ ૩॥ ૨૪॥	૧૭ ૩॥ ૫૯॥	૨૭ ૩॥ ૯૪॥	૩૭ ૩॥ ૧૨૯॥	૪૭ ૩॥ ૧૬૪॥
૮ ૩॥ ૨૮	૧૮ ૩॥ ૬૩	૨૮ ૩॥ ૯૮	૩૮ ૩॥ ૧૩૩	૪૮ ૩॥ ૧૬૮
૯ ૩॥ ૩૧॥	૧૯ ૩॥ ૬૬॥	૨૯ ૩॥ ૧૦૧॥	૩૯ ૩॥ ૧૩૬॥	૪૯ ૩॥ ૧૭૧॥
૧૦ ૩॥ ૩૫	૨૦ ૩॥ ૭૦	૩૦ ૩॥ ૧૦૫	૪૦ ૩॥ ૧૪૦	૫૦ ૩॥ ૧૭૫

☞ સુધરેલા ધોરણો પ્રમાણે આ તથા પછીના આંક સ્કુલ વિદ્યાર્થીઓને ગોખાવવા નિરર્થક છે.

મુંબઇના તોલ, માપ આદિની સમજ.

મુંબાઈમાં એક શેર ૨૮ રૂપિયાભારનો ગણાયછે.
ગુજરાતમાં એક શેર ૪૦ રૂપિયાભારનો ગણાયછે.
રેલવેમાં એક શેર ૮૦ રૂપિયાભારનો ગણાય છે.
અધી=એક પાઈ. ત્રણ દમડી=અધેલો.

દુકાની=બે પાઇ. દોઢીયું=એક પૈસો.
૨ ટીપરીનો ૧ શેર (૨૮ રૂપિયાભાર)
૪ શેરની એક પાયલી.
૧૬ પાયલીનો ૧ ફરો
૮ ફરાની ૧ ખાંડી.

૫૧×૩॥=૧૭૮॥	૬૧×૩॥=૨૧૩॥	૭૧×૩॥=૨૪૮॥	૮૧×૩॥=૨૮૩॥	૯૧×૩॥=૩૧૮॥
૫૨ ૩॥ ૧૮૨	૬૨ ૩॥ ૨૧૭	૭૨ ૩॥ ૨૫૨	૮૨ ૩॥ ૨૮૭	૯૨ ૩॥ ૩૨૨
૫૩ ૩॥ ૧૮૫॥	૬૩ ૩॥ ૨૨૦॥	૭૩ ૩॥ ૨૫૫॥	૮૩ ૩॥ ૨૯૦॥	૯૩ ૩॥ ૩૨૫॥
૫૪ ૩॥ ૧૮૯	૬૪ ૩॥ ૨૨૪	૭૪ ૩॥ ૨૫૯	૮૪ ૩॥ ૨૯૪	૯૪ ૩॥ ૩૨૯
૫૫ ૩॥ ૧૯૨॥	૬૫ ૩॥ ૨૨૭॥	૭૫ ૩॥ ૨૬૨॥	૮૫ ૩॥ ૨૯૭॥	૯૫ ૩॥ ૩૩૨॥
૫૬ ૩॥ ૧૯૬	૬૬ ૩॥ ૨૩૧	૭૬ ૩॥ ૨૬૬	૮૬ ૩॥ ૩૦૧	૯૬ ૩॥ ૩૩૬
૫૭ ૩॥ ૧૯૯॥	૬૭ ૩॥ ૨૩૪॥	૭૭ ૩॥ ૨૬૯॥	૮૭ ૩॥ ૩૦૪॥	૯૭ ૩॥ ૩૩૯॥
૫૮ ૩॥ ૨૦૩	૬૮ ૩॥ ૨૩૮	૭૮ ૩॥ ૨૭૩	૮૮ ૩॥ ૩૦૮	૯૮ ૩॥ ૩૪૩
૫૯ ૩॥ ૨૦૬॥	૬૯ ૩॥ ૨૪૧॥	૭૯ ૩॥ ૨૭૬॥	૮૯ ૩॥ ૩૧૧॥	૯૯ ૩॥ ૩૪૬॥
૬૦ ૩॥ ૨૧૦	૭૦ ૩॥ ૨૪૫	૮૦ ૩॥ ૨૮૦	૯૦ ૩॥ ૩૧૫	૧૦૦ ૩॥ ૩૫૦

૨૯ એક દશકે દશ, બે દશકે વીસ તથા મોઢાના બાળ હિસાબ.

૧×૧૦=૧૦	૧૧×૧૦=૧૧૦	૨૧×૧૦=૨૧૦	૩૧×૧૦=૩૧૦	૪૧×૧૦=૪૧૦
૨ ૧૦ ૨૦	૧૨ ૧૦ ૧૨૦	૨૨ ૧૦ ૨૨૦	૩૨ ૧૦ ૩૨૦	૪૨ ૧૦ ૪૨૦
૩ ૧૦ ૩૦	૧૩ ૧૦ ૧૩૦	૨૩ ૧૦ ૨૩૦	૩૩ ૧૦ ૩૩૦	૪૩ ૧૦ ૪૩૦
૪ ૧૦ ૪૦	૧૪ ૧૦ ૧૪૦	૨૪ ૧૦ ૨૪૦	૩૪ ૧૦ ૩૪૦	૪૪ ૧૦ ૪૪૦
૫ ૧૦ ૫૦	૧૫ ૧૦ ૧૫૦	૨૫ ૧૦ ૨૫૦	૩૫ ૧૦ ૩૫૦	૪૫ ૧૦ ૪૫૦
૬ ૧૦ ૬૦	૧૬ ૧૦ ૧૬૦	૨૬ ૧૦ ૨૬૦	૩૬ ૧૦ ૩૬૦	૪૬ ૧૦ ૪૬૦
૭ ૧૦ ૭૦	૧૭ ૧૦ ૧૭૦	૨૭ ૧૦ ૨૭૦	૩૭ ૧૦ ૩૭૦	૪૭ ૧૦ ૪૭૦
૮ ૧૦ ૮૦	૧૮ ૧૦ ૧૮૦	૨૮ ૧૦ ૨૮૦	૩૮ ૧૦ ૩૮૦	૪૮ ૧૦ ૪૮૦
૯ ૧૦ ૯૦	૧૯ ૧૦ ૧૯૦	૨૯ ૧૦ ૨૯૦	૩૯ ૧૦ ૩૯૦	૪૯ ૧૦ ૪૯૦
૧૦ ૧૦૧૦૦	૨૦ ૧૦ ૨૦૦	૩૦ ૧૦ ૩૦૦	૪૦ ૧૦ ૪૦૦	૫૦ ૧૦ ૫૦૦

૨ દોઢીઆંની દુકાની કેટલી
૩ દોઢીઆંની ત્રણ દમડી કેટલી
૨ આનાની ત્રણ દમડી કેટલી
૩ આનાનાં દોઢીઆં કેટલાં
૨ આનાનાં ફદીઆં કેટલાં
૮ ફદીઆંની અધી કેટલી

૭ ફદીઆંની અધી કેટલી
૪ આનાનાં ફદીઆં કેટલાં
૯ ફદીઆંના આના કેટલા
૨૬ દોઢીઆંના આના કેટલા
૭ દોઢીઆંની અધી કેટલી.
૫ દોઢીઆંની ત્રણ દમડી કેટલી.

૫૧×૧૦=૫૧૦	૬૧×૧૦=૬૧૦	૭૧×૧૦=૭૧૦	૮૧×૧૦=૮૧૦	૯૧×૧૦=૯૧૦
૫૨ ૧૦ ૫૨૦	૬૨ ૧૦ ૬૨૦	૭૨ ૧૦ ૭૨૦	૮૨ ૧૦ ૮૨૦	૯૨ ૧૦ ૯૨૦
૫૩ ૧૦ ૫૩૦	૬૩ ૧૦ ૬૩૦	૭૩ ૧૦ ૭૩૦	૮૩ ૧૦ ૮૩૦	૯૩ ૧૦ ૯૩૦
૫૪ ૧૦ ૫૪૦	૬૪ ૧૦ ૬૪૦	૭૪ ૧૦ ૭૪૦	૮૪ ૧૦ ૮૪૦	૯૪ ૧૦ ૯૪૦
૫૫ ૧૦ ૫૫૦	૬૫ ૧૦ ૬૫૦	૭૫ ૧૦ ૭૫૦	૮૫ ૧૦ ૮૫૦	૯૫ ૧૦ ૯૫૦
૫૬ ૧૦ ૫૬૦	૬૬ ૧૦ ૬૬૦	૭૬ ૧૦ ૭૬૦	૮૬ ૧૦ ૮૬૦	૯૬ ૧૦ ૯૬૦
૫૭ ૧૦ ૫૭૦	૬૭ ૧૦ ૬૭૦	૭૭ ૧૦ ૭૭૦	૮૭ ૧૦ ૮૭૦	૯૭ ૧૦ ૯૭૦
૫૮ ૧૦ ૫૮૦	૬૮ ૧૦ ૬૮૦	૭૮ ૧૦ ૭૮૦	૮૮ ૧૦ ૮૮૦	૯૮ ૧૦ ૯૮૦
૫૯ ૧૦ ૫૯૦	૬૯ ૧૦ ૬૯૦	૭૯ ૧૦ ૭૯૦	૮૯ ૧૦ ૮૯૦	૯૯ ૧૦ ૯૯૦
૬૦ ૧૦ ૬૦૦	૭૦ ૧૦ ૭૦૦	૮૦ ૧૦ ૮૦૦	૯૦ ૧૦ ૯૦૦	૧૦૦ ૧૦ ૧૦૦૦

૧૧×૧૧=૧૨૧	૧૨×૧૧=૧૩૨	૧૩×૧૧=૧૪૩	૧૪×૧૧=૧૫૪	૧૫×૧૧=૧૬૫
૧૧ ૧૨ ૧૩૨	૧૨ ૧૨ ૧૪૪	૧૩ ૧૨ ૧૫૬	૧૪ ૧૨ ૧૬૮	૧૫ ૧૨ ૧૮૦
૧૧ ૧૩ ૧૪૩	૧૨ ૧૩ ૧૫૬	૧૩ ૧૩ ૧૬૯	૧૪ ૧૩ ૧૮૨	૧૫ ૧૩ ૧૯૫
૧૧ ૧૪ ૧૫૪	૧૨ ૧૪ ૧૬૮	૧૩ ૧૪ ૧૮૨	૧૪ ૧૪ ૧૯૬	૧૫ ૧૪ ૨૧૦
૧૧ ૧૫ ૧૬૫	૧૨ ૧૫ ૧૮૦	૧૩ ૧૫ ૧૯૫	૧૪ ૧૫ ૨૧૦	૧૫ ૧૫ ૨૨૫
૧૧ ૧૬ ૧૭૬	૧૨ ૧૬ ૧૯૨	૧૩ ૧૬ ૨૦૮	૧૪ ૧૬ ૨૨૪	૧૫ ૧૬ ૨૪૦
૧૧ ૧૭ ૧૮૭	૧૨ ૧૭ ૨૦૪	૧૩ ૧૭ ૨૨૧	૧૪ ૧૭ ૨૩૮	૧૫ ૧૭ ૨૫૫
૧૧ ૧૮ ૧૯૮	૧૨ ૧૮ ૨૧૬	૧૩ ૧૮ ૨૩૪	૧૪ ૧૮ ૨૫૨	૧૫ ૧૮ ૨૭૦
૧૧ ૧૯ ૨૦૯	૧૨ ૧૯ ૨૨૮	૧૩ ૧૯ ૨૪૭	૧૪ ૧૯ ૨૬૬	૧૫ ૧૯ ૨૮૫
૧૧ ૨૦ ૨૨૦	૧૨ ૨૦ ૨૪૦	૧૩ ૨૦ ૨૬૦	૧૪ ૨૦ ૨૮૦	૧૫ ૨૦ ૩૦૦

૪ દુકાનીની અર્ધી કેટલી.
૩ દોઢીઆંની અર્ધી કેટલી.
૨ દોઢીઆંની ત્રણ દમડી કેટલી
૧ આનાની પાઈ કેટલી
૧ આન ની ત્રણ દમડી કેટલી
૧॥ આનાની અર્ધી કેટલી

૧ આનાનાં દોઢીઆં કેટલાં
૧॥ આનાની ત્રણદમડી કેટલી
૩ આનાની અર્ધી કેટલી
૨ આનાની દુકાની કેટલી
૩ આનાનાં ફદીઆં કેટલાં
૭ આનાનાં ફદીઆં કેટલાં

૧૬×૧૧=૧૭૬	૧૭×૧૧=૧૮૭	૧૮×૧૧=૧૯૮	૧૯×૧૧=૨૦૯	૨૦×૧૧=૨૨૦
૧૬ ૧૨ ૧૯૨	૧૭ ૧૨ ૨૦૪	૧૮ ૧૨ ૨૧૬	૧૯ ૧૨ ૨૨૮	૨૦ ૧૨ ૨૪૦
૧૬ ૧૩ ૨૦૮	૧૭ ૧૩ ૨૨૧	૧૮ ૧૩ ૨૩૪	૧૯ ૧૩ ૨૪૭	૨૦ ૧૩ ૨૬૦
૧૬ ૧૪ ૨૨૪	૧૭ ૧૪ ૨૩૮	૧૮ ૧૪ ૨૫૨	૧૯ ૧૪ ૨૬૬	૨૦ ૧૪ ૨૮૦
૧૬ ૧૫ ૨૪૦	૧૭ ૧૫ ૨૫૫	૧૮ ૧૫ ૨૭૦	૧૯ ૧૫ ૨૮૫	૨૦ ૧૫ ૩૦૦
૧૬ ૧૬ ૨૫૬	૧૭ ૧૬ ૨૭૨	૧૮ ૧૬ ૨૮૮	૧૯ ૧૬ ૩૦૪	૨૦ ૧૬ ૩૨૦
૧૬ ૧૭ ૨૭૨	૧૭ ૧૭ ૨૮૯	૧૮ ૧૭ ૩૦૬	૧૯ ૧૭ ૩૨૩	૨૦ ૧૭ ૩૪૦
૧૬ ૧૮ ૨૮૮	૧૭ ૧૮ ૩૦૬	૧૮ ૧૮ ૩૨૪	૧૯ ૧૮ ૩૪૨	૨૦ ૧૮ ૩૬૦
૧૬ ૧૯ ૩૦૪	૧૭ ૧૯ ૩૨૩	૧૮ ૧૯ ૩૪૨	૧૯ ૧૯ ૩૬૧	૨૦ ૧૯ ૩૮૦
૧૬ ૨૦ ૩૨૦	૧૭ ૨૦ ૩૪૦	૧૮ ૨૦ ૩૬૦	૧૯ ૨૦ ૩૮૦	૨૦ ૨૦ ૪૦૦

૧ × ૧ = ૧	૧૧×૧૧=૧૨૧	૨૧×૨૧=૪૪૧	૩૧×૩૧=૯૬૧	૪૧×૪૧=૧૬૮૧
૨ ૨ ૪	૧૨ ૧૨ ૧૪૪	૨૨ ૨૨ ૪૮૪	૩૨ ૩૨ ૧૦૨૪	૪૨ ૪૨ ૧૭૬૪
૩ ૩ ૯	૧૩ ૧૩ ૧૬૯	૨૩ ૨૩ ૫૨૯	૩૩ ૩૩ ૧૦૮૯	૪૩ ૪૩ ૧૮૪૯
૪ ૪ ૧૬	૧૪ ૧૪ ૧૯૬	૨૪ ૨૪ ૫૭૬	૩૪ ૩૪ ૧૧૫૬	૪૪ ૪૪ ૧૯૩૬
૫ ૫ ૨૫	૧૫ ૧૫ ૨૨૫	૨૫ ૨૫ ૬૨૫	૩૫ ૩૫ ૧૨૨૫	૪૫ ૪૫ ૨૦૨૫
૬ ૬ ૩૬	૧૬ ૧૬ ૨૫૬	૨૬ ૨૬ ૬૭૬	૩૬ ૩૬ ૧૨૯૬	૪૬ ૪૬ ૨૧૧૬
૭ ૭ ૪૯	૧૭ ૧૭ ૨૮૯	૨૭ ૨૭ ૭૨૯	૩૭ ૩૭ ૧૩૬૯	૪૭ ૪૭ ૨૨૦૯
૮ ૮ ૬૪	૧૮ ૧૮ ૩૨૪	૨૮ ૨૮ ૭૮૪	૩૮ ૩૮ ૧૪૪૪	૪૮ ૪૮ ૨૩૦૪
૯ ૯ ૮૧	૧૯ ૧૯ ૩૬૧	૨૯ ૨૯ ૮૪૧	૩૯ ૩૯ ૧૫૨૧	૪૯ ૪૯ ૨૪૦૧
૧૦ ૧૦ ૧૦૦	૨૦ ૨૦ ૪૦૦	૩૦ ૩૦ ૯૦૦	૪૦ ૪૦ ૧૬૦૦	૫૦ ૫૦ ૨૫૦૦

૧॥ આનાની દુકાની કેટલી

૨ આનાની અર્ધી કેટલી

૧॥ રૂપિઆના આના કેટલા

૨। રૂપિઆનાં પાવલાં કેટલાં

૦॥ રૂ. ની બે આની કેટલી.

૦॥ રૂ. નાં દોઢીઆં કેટલાં.

૦। રૂ. ની અર્ધી કેટલી.

૦॥ રૂ. ની અર્ધી કેટલી.

૦। રૂ. ની અર્ધી કેટલી.

૦। રૂ. ની દુકાની કેટલી.

૯॥ આનાનાં દોઢીઆં કેટલાં.

૩ રૂપિઆના અર્ધા રૂ. કેટલા.

૫૧×૫૧=૨૬૦૧	૬૧×૬૧=૩૭૨૧	૭૧×૭૧=૫૦૪૧	૮૧×૮૧=૬૫૬૧	૯૧×૯૧=૮૨૮૧
૫૨ . ૫૨ ૨૭૦૪	૬૨ ૬૨ ૩૮૪૪	૭૨ ૭૨ ૫૧૮૪	૮૨ ૮૨ ૬૭૨૪	૯૨ ૯૨ ૮૪૬૪
૫૩ ૫૩ ૨૮૦૯	૬૩ ૬૩ ૩૯૬૯	૭૩ ૭૩ ૫૩૨૯	૮૩ ૮૩ ૬૮૮૯	૯૩ ૯૩ ૮૬૪૯
૫૪ ૫૪ ૨૯૧૬	૬૪ ૬૪ ૪૦૯૬	૭૪ ૭૪ ૫૪૭૬	૮૪ ૮૪ ૭૦૫૬	૯૪ ૯૪ ૮૮૩૬
૫૫ ૫૫ ૩૦૨૫	૬૫ ૬૫ ૪૨૨૫	૭૫ ૭૫ ૫૬૨૫	૮૫ ૮૫ ૭૨૨૫	૯૫ ૯૫ ૯૦૨૫
૫૬ ૫૬ ૩૧૩૬	૬૬ ૬૬ ૪૩૫૬	૭૬ ૭૬ ૫૭૭૬	૮૬ ૮૬ ૭૩૯૬	૯૬ ૯૬ ૯૨૧૬
૫૭ ૫૭ ૩૨૪૯	૬૭ ૬૭ ૪૪૮૯	૭૭ ૭૭ ૫૯૨૯	૮૭ ૮૭ ૭૫૬૯	૯૭ ૯૭ ૯૪૦૯
૫૮ ૫૮ ૩૩૬૪	૬૮ ૬૮ ૪૬૨૪	૭૮ ૭૮ ૬૦૮૪	૮૮ ૮૮ ૭૭૪૪	૯૮ ૯૮ ૯૬૦૪
૫૯ ૫૯ ૩૪૮૧	૬૯ ૬૯ ૪૭૬૧	૭૯ ૭૯ ૬૨૪૧	૮૯ ૮૯ ૭૯૨૧	૯૯ ૯૯ ૯૮૦૧
૬૦ ૬૦ ૩૬૦૦	૭૦ ૭૦ ૪૯૦૦	૮૦ ૮૦ ૬૪૦૦	૯૦ ૯૦ ૮૧૦૦	૧૦૦ ૧૦૦ ૧૦૦૦૦

૧ ×	।	= ।	૧૧ ×	।।।	= ૨	૨૧ ×	।	= ૫	૩૧ ×	।।।	= ૭	૪૧ ×	।	= ૧૦
૨	।	॥	૧૨	J	૩	૨૨	॥	૫	૩૨	J	૮	૪૨	॥	૧૦
૩	।	।।।	૧૩	।	૩	૨૩	।।।	૫	૩૩	।	૮	૪૩	।।।	૧૦
૪	J	૧	૧૪	॥	૩	૨૪	J	૬	૩૪	॥	૮	૪૪	J	૧૧
૫	।	૧	૧૫	।।।	૩	૨૫	।	૬	૩૫	।।।	૮	૪૫	।	૧૧
૬	॥	૧	૧૬	J	૪	૨૬	॥	૬	૩૬	J	૯	૪૬	॥	૧૧
૭	।।।	૧	૧૭	।	૪	૨૭	।।।	૬	૩૭	।	૯	૪૭	।।।	૧૧
૮	J	૨	૧૮	॥	૪	૨૮	J	૭	૩૮	॥	૯	૪૮	J	૧૨
૯	।	૨	૧૯	।।।	૪	૨૯	।	૭	૩૯	।।।	૯	૪૯	।	૧૨
૧૦	॥	૨	૨૦	J	૫	૩૦	॥	૭	૪૦	J	૧૦	૫૦	॥	૧૨

૩ રૂા. ની બેઆની કેટલી.
૩ા રૂા. નાં પાવલાં કેટલાં.
૩ાા રૂા. ની બે આની કેટલી.
૩ રૂા. ના ઢોઢીઆં કેટલાં.
૩ા રૂા. બે આની કેટલી.
૩ાા રૂા. ની બે આની કેટલી.

૨ાા રૂા. ની દુકાની કેટલી.
૩ રૂા. ની અર્ધી કેટલી.
૩ રૂા. ના આના કેટલા.
૨ આનાની દુકાની કેટલી.
૩ રૂા. ના ફદીઆં કેટલાં
૨ા રૂા ના ફદીઆં કેટલાં

૫૧ ×	।।।	= ૧૨	૬૧ ×	।	= ૧૫	૭૧ ×	।।।	= ૧૭	૮૧ ×	।	= ૨૦	૯૧ ×	।।।	= ૨૨
૫૨	J	૧૩	૬૨	॥	૧૫	૭૨	J	૧૮	૮૨	॥	૨૦	૯૨	J	૨૩
૫૩	।	૧૩	૬૩	।।।	૧૫	૭૩	।	૧૮	૮૩	।।।	૨૦	૯૩	।	૨૩
૫૪	॥	૧૩	૬૪	J	૧૬	૭૪	॥	૧૮	૮૪	J	૨૧	૯૪	॥	૨૩
૫૫	।।।	૧૩	૬૫	।	૧૬	૭૫	।।।	૧૮	૮૫	।	૨૧	૯૫	।।।	૨૩
૫૬	J	૧૪	૬૬	॥	૧૬	૭૬	J	૧૯	૮૬	॥	૨૧	૯૬	J	૨૪
૫૭	।	૧૪	૬૭	।।।	૧૬	૭૭	।	૧૯	૮૭	।।।	૨૧	૯૭	।	૨૪
૫૮	॥	૧૪	૬૮	J	૧૭	૭૮	॥	૧૯	૮૮	J	૨૨	૯૮	॥	૨૪
૫૯	।।।	૧૪	૬૯	।	૧૭	૭૯	।।।	૧૯	૮૯	।	૨૨	૯૯	।।।	૨૪
૬૦	J	૧૫	૭૦	॥	૧૭	૮૦	J	૨૦	૯૦	॥	૨૨	૧૦૦	J	૨૫

 એકના એક વદી કાંઇ નહિ. (આગળપર:-આરના બેય વદી એક)

૧	૧૧ ૧-૧	૨૧-૧-૨	૩૧-૧-૩	૪૧-૧-૪
૨	૧૨ ૨ ૧	૨૨ ૨ ૨	૩૨ ૨ ૩	૪૨ ૨ ૪
૩	૧૩ ૩ ૧	૨૩ ૩ ૨	૩૩ ૩ ૩	૪૩ ૩ ૪
૪	૧૪ ૪ ૧	૨૪ ૪ ૨	૩૪ ૪ ૩	૪૪ ૪ ૪
૫	૧૫ ૫ ૧	૨૫ ૫ ૨	૩૫ ૫ ૩	૪૫ ૫ ૪
૬	૧૬ ૬ ૧	૨૬ ૬ ૨	૩૬ ૬ ૩	૪૬ ૬ ૪
૭	૧૭ ૭ ૧	૨૭ ૭ ૨	૩૭ ૭ ૩	૪૭ ૭ ૪
૮	૧૮ ૮ ૧	૨૮ ૮ ૨	૩૮ ૮ ૩	૪૮ ૮ ૪
૯ વદી.	૧૯ ૯ ૧	૨૯ ૯ ૨	૩૯ ૯ ૩	૪૯ ૯ ૪
૧૦-૦-૧	૨૦ ૦ ૨	૩૦ ૦ ૩	૪૦ ૦ ૪	૫૦ ૦ ૫

૪ રૂા ના આના કેટલા
૪ાા રૂા ની બે આની કેટલી
૪ા રૂા નાં પાવલાં કેટલાં
૪ાા રૂા ના અર્ધા રૂા કેટલા
૪ રૂા ની બે આની કેટલી
૪ાા રૂા ના આના કેટલા

૪ા રૂા નાં પાવલાં કેટલાં
૪ાાા રૂા ની બે આની કેટલી
૪ા રૂા ના આના કેટલા
૪ રૂા નાં પાવલાં કેટલાં
૪ા રૂા ની બે આની કેટલી
૪ાાા રૂા નાં પાવલાં કેટલાં

૫૧ ૧-૫	૬૧-૧-૬	૭૧ ૧ ૭	૮૧ ૧ ૮	૯૧ ૧ ૯
૫૨ ૨ ૫	૬૨ ૨ ૬	૭૨ ૨ ૭	૮૨ ૨ ૮	૯૨ ૨ ૯
૫૩ ૩ ૫	૬૩ ૩ ૬	૭૩ ૩ ૭	૮૩ ૩ ૮	૯૩ ૩ ૯
૫૪ ૪ ૫	૬૪ ૪ ૬	૭૪ ૪ ૭	૮૪ ૪ ૮	૯૪ ૪ ૯
૫૫ ૫ ૫	૬૫ ૫ ૬	૭૫ ૫ ૭	૮૫ ૫ ૮	૯૫ ૫ ૯
૫૬ ૬ ૫	૬૬ ૬ ૬	૭૬ ૬ ૭	૮૬ ૬ ૮	૯૬ ૬ ૯
૫૭ ૭ ૫	૬૭ ૭ ૬	૭૭ ૭ ૭	૮૭ ૭ ૮	૯૭ ૭ ૯
૫૮ ૮ ૫	૬૮ ૮ ૬	૭૮ ૮ ૭	૮૮ ૮ ૮	૯૮ ૮ ૯
૫૯ ૯ ૫	૬૯ ૯ ૬	૭૯ ૯ ૭	૮૯ ૯ ૮	૯૯ ૯ ૯
૬૦ ૦ ૬	૭૦ ૦ ૭	૮૦ ૦ ૮	૯૦ ૦ ૯	૧૦૦ ૦ ૧૦

૭॥	૦।	૮૨॥	૨॥।	૧૫૭॥	૫।	૨૩૨॥	૭॥।	૬૦૦	૨૦
૧૫	૦॥	૯૦	૩	૧૬૫	૫॥	૨૪૦	૮	૯૦૦	૩૦
૨૨॥	૦॥।	૯૭॥	૩।	૧૭૨॥	૫॥।	૨૪૭॥	૮।	૧૨૦૦	૪૦
૩૦	૧	૧૦૫	૩॥	૧૮૦	૬	૨૫૫	૮॥	૧૫૦૦	૫૦
૩૭॥	૧।	૧૧૨॥	૩॥।	૧૮૭॥	૬।	૨૬૨॥	૮॥।	૧૮૦૦	૬૦
૪૫	૧॥	૧૨૦	૪	૧૯૫	૬॥	૨૭૦	૯	૨૧૦૦	૭૦
૫૨॥	૧॥।	૧૨૭॥	૪।	૨૦૨॥	૬॥।	૨૭૭॥	૯।	૨૪૦૦	૮૦
૬૦	૨	૧૩૫	૪॥	૨૧૦	૭	૨૮૫	૯॥	૨૭૦૦	૯૦
૬૭॥	૨।	૧૪૨॥	૪॥।	૨૧૭॥	૭।	૨૯૨॥	૯॥।	૩૦૦૦	૧૦૦
૭૫	૨॥	૧૫૦	૫	૨૨૫	૭॥	૩૦૦	૧૦	૩૩૦૦	૧૧૦

૩। રૂ. ના આના કેટલા.
પ॥ રૂ. ના આના કેટલા.
૦॥। રૂ. નાં દોઢીઆં કેટલાં
૧ રૂ. ની દુકાની કેટલી.
૦॥। રૂ. ની ત્રણદમડી કેટલી.
૦। રૂ. ની દુકાની કેટલી.
૦॥। રૂ. ના આના કેટલા.
૦॥। રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૧ રૂ. ની અર્ધી કેટલી.
૨॥ રૂ. ની બે આની કેટલી.
૧॥। રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૧। રૂ. ના આના કેટલા
૧॥। રૂ. ની આની કેટલી.
૨॥। રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં.
૧॥ રૂ. ની બે આની કેટલી.
૨। રૂ. ની બે આની કેટલી.
૩॥। રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં.
૩। રૂ. ની બે આની કેટલી.

૧॥। રૂ. નાં દોઢીઆં કેટલાં.
૧। રૂ. ની ત્રણદમડી કેટલી.
૧॥ રૂ. ના અર્ધા રૂ. કેટલા.
૨। રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં.
૨॥। રૂ. ની બે આની કેટલી.
૨॥ રૂ. ના આના કેટલા.
૨૦ અર્ધા રૂ. ના રૂ. કેટલા
૨ રૂ. ના ઢબુ કેટલા.
૩ રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં.
૨॥। રૂ. ના આના કેટલા.
૨॥। રૂ. ના ઢબુ કેટલા.
૨॥। આનાની ત્રણદમડી કેટલી.
૦॥। આનાની ત્રણદમડી કેટલી.
૩॥ રૂ. ના અર્ધા રૂ. કેટલા
૩ રૂ. ની બે આની કેટલી.
૩। રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં.
૩॥ રૂ. ના આના કેટલા.
૨। રૂ. ના ઢબુ કેટલા

૨ાા રૂ. ના દોઢીઆં કેટલાં
૫ રૂ. ના આના કેટલા
૫ાા રૂ. ની બે આની કેટલી
૫ાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૭ રૂ. ના આના કેટલા
૬ાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૬ાાા રૂ. ની બે આની કેટલી
૬ાાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૬ા રૂ. ની બે આની કેટલી
૬ રૂ. ના આના કેટલા
૬ાા રૂ. ની બે આની કેટલી
૫ાા રૂ. ની બે આની કેટલી
૪ રૂ. ના અર્ધા રૂ. કેટલા
૧ રૂ. ના અર્ધા રૂ. કેટલા
૬ રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૧ાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૬ા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૭ રૂ. ના અર્ધા રૂ કેટલા
૬ાા રૂ. ના અર્ધા રૂ કેટલા
૫ાાા રૂ. ના આના કેટલા
૫ા રૂ. ના આના કેટલા
૬ રૂ. ની આની કેટલી
૬ રૂ. ના આના કેટલા
૫ રૂ. ની બે આની કેટલી
૫ રૂ. ના અર્ધા રૂ કેટલા
૬ાાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૬ાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૫ાાા રૂ. ની બે આની કેટલી
૭ રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૭ા રૂ. ની બે આની કેટલી
૭ાાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૭ાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં

૨ા રૂ. ના આના કેટલા
૭ા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૭ રૂ. ની બે આની કેટલી
૬ રૂ. ની બે આની કેટલી
૩ા રૂ. ના આના કેટલા
૮ રૂ. ના આના કેટલા
૮ા રૂ. ની બે આની કેટલી
૪ાાા રૂ. ના આના કેટલા
૮ રૂ. ની બે આની કેટલી
૮ રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૫ા રૂ. ના આના કેટલા
૮ાા રૂ. નાં પાવલાં કેટલાં
૮ રૂ. ના અર્ધા રૂ. કેટલા
૧૬ ફદીઆંની અર્ધી કેટલી
૯ દુકાનીની અર્ધી કેટલી
૧૨ ફદીઆંની દુકાની કેટલી
૨૪ પાઈના આના કેટલા
૯ પાઈના દોઢીઆં કેટલાં
૧૨ પાઈની દુકાની કેટલી
૨૦ પાઈનાં ફદીઆં કેટલાં
૬ દુકાનીની અર્ધી કેટલી
૮ દુકાનીનાં ફદીઆં કેટલાં
૧૨ દુકાનીના આના કેટલા
૩૬ પાઈનાં ફદીઆં કેટલાં
૧૮ દુકાનીના આના કેટલા
૧૬ ફદીઆંની દુકાની કેટલી
૧૫ ફદીઆંના આના કેટલા
૩૩ ફદીઆંના આના કેટલા
૯ ફદીઆંના દોઢીઆં કેટલાં
૬ ફદીઆંનાં દોઢીઆં કેટલાં
૧૨ ફદીઆંના આના કેટલા

૧	એકમ	એક	ખાનામાં લખાય છે.
૧૦	દશક	બે	ખાનામાં લખાય છે.
૧૦૦	સો	ત્રણ	ખાનામાં લખાય છે.
૧,૦૦૦	હજાર	ચાર	ખાનામાં લખાય છે.
૧૦,૦૦૦	દશ હજાર	પાંચ	ખાનામાં લખાય છે.
૧,૦૦,૦૦૦	લાખ	છ	ખાનામાં લખાય છે.
૧૦,૦૦,૦૦૦	દશ લાખ	સાત	ખાનામાં લખાય છે.
૧,૦૦,૦૦,૦૦૦	કરોડ	આઠ	ખાનામાં લખાય છે.
૧૦,૦૦,૦૦,૦૦૦	દશ કરોડ	નવ	ખાનામાં લખાય છે.
૧,૦૦,૦૦,૦૦,૦૦૦	અબજ	દશ	ખાનામાં લખાય છે.

ચાર બદામે પા દોકડો.

૪બ.	૦ાદો.
૮	૦ા
૧૨	૦ાા
૧૬	૧
૨૦	૧ા
૨૪	૧ા
૨૮	૧ાા
૩૨	૨
૩૬	૨ા
૪૦	૨ા
૪૪	૨ાા
૪૮	૩
૫૨	૩ા
૫૬	૩ા
૬૦	૩ાા.
૬૪	૪
૬૮	૪ા
૭૨	૪ા
૭૬.	૪ાા
૮૦	૫
૮૪	૫ા
૮૮	૫ાા
૯૨	૫ાાા
૯૬	૬
૧૦૦	૬ા

૨૫ બદામે ૦)ા
૫૦ બદામે ૦)ાા
૭૫ બ. ૦)ાાા
૧૦૦બદામે૦)~

૩ પાઈએ ૦)ા
૬ પાઇએ ૦)ાા
૯ પાઇનો ૦)ાાા
૧૨પાઇનો ૦)~

પા આનાનો દોઢ દોકડો ને એક બદામ.

	દો. બ.
૦)ા	૧ા-૧
૦)ાા	૩—૨
૦)ાાા	૪ા-૩

૦)~	૬ા
૦)~ા	૭ાા-૧
૦)~ાા	૯ા—૨
૦)~ાાા	૧૦ાા-૩
૦)=	૧૨ા
૦)=ા	૧૪-૧
૦)=ાા	૧૫ાા૨
૦)=ાાા	૧૭—૩
૦)≡	૧૮ાા
૦)≡ા	૨૦ા-૧
૦)≡ાા	૨૧ાા-૨
૦)≡ાાા	૨૩ા-૩

૦ા રૂ.	૨૫
૦ા~	૩૧ા
૦ા=	૩૭ા
૦ા≡	૪૩ાા
૦ાા	૫૦
૦ાા~	૫૬ા
૦ાા=	૬૨ા
૦ાા≡	૬૮ાા
૦ાાા	૭૫
૦ાાા~	૮૧ા
૦ાાા=	૮૭ા
૦ાાા≡	૯૩ાા
૧)	૧૦૦

ચાર આને પા રૂપીઓ

૪ –	૦ા
૮ –	૦ાા
૧૨ –	૦ાાા
૧૬ –	૧)
૨૦ –	૧ા
૨૪ –	૧ાા
૨૮ –	૧ાાા
૩૨ –	૨)
૩૬ –	૨ા
૪૦ –	૨ાા
૪૪ –	૨ાાા
૪૮ –	૩)
૫૨ –	૩ા
૫૬ –	૩ાા
૬૦ –	૩ાાા

૬૪ - ૪)	૮૦૦- ૫૦	૫૦ ,, ૧ા	૭૦ શેરે ૧ાાા
૬૮ - ૪ા	૧૨૦૦- ૭૫	૬૦ ,, ૧ાા	૮૦ ,, ૨
૭૨ - ૪ાા	૧૬૦૦- ૧૦૦	૭૦ ,, ૧ાાા	૯૦ ,, ૨ા
૭૬ - ૪ાાા	અઢી રૂપીઆ ભાર	૮૦ ,, ૨	૧૦૦ ,, ૨ાા
૮૦ - ૫)	એક અધોળ	૯૦ ,, ૨ા	૨૦૦ ,, ૫
૮૪ - ૫ા	૨ાા ,, ૦)-	૧૦૦ ,, ૨ાા	૩૦૦ ,, ૭ાા
૮૮ - ૫ાા	૫ ,, ૦)=	દશે શેરે પા મણ	૪૦૦ ,, ૧૦
૯૨ - ૫ાાા	એક નવટાંક	૧૦ શેરે ૦ા	૫૦૦ ,, ૧૨ાા
૯૬ - ૬	૭ાા ,, ૦)≡	૨૦ ,, ૦ાા	૬૦૦ ,, ૧૫
૧૦૦ - ૬ા	૧૦ ,, ૦ાશેર	૩૦ ,, ૦ાાા	૭૦૦ ,, ૧૭ાા
૨૦૦ - ૧૨ાા	૨૦ ,, ૦ાા	૪૦ ,, ૧	૮૦૦ ,, ૨૦
૩૦૦ - ૧૮ાા	૩૦ ,, ૦ાાા	૫૦ ,, ૧ા	૯૦૦ ,, ૨૨ાા
૪૦૦ - ૨૫	૪૦ ,, ૧શેર	૬૦ ,, ૧ાા	૧૦૦૦ ,, ૨૫

કોષ્ટકો અને તેની ટુંકી ધાતો.

શિખવનારને સુચના. દરેક ધાત પહેલાં તેનું સાદું કોષ્ટક હોય અને કોષ્ટકનું મૂળ જે વડે બંધાતું હોય તે વડે ધાતો શરૂ કરેલી હોય તો બાળકને શિખવવું સુગમ પડે છે. આ ચોપડીમાં તેમ કરવાનો મેં પ્રયત્ન કર્યો છે. માપ, તોલ, વિગેરેથી સાબીત કરી શકાય તેવી ધાતો શિખવતાં તેનાં માપ, તોલ વિગેરે બચ્ચાંઓની નજર આગળ રાખી સાબીત કરી બતાવવી. તેથી બાળક થોડા વખતમાં અને થોડી મહેનતે શિખશે.

નાણું (ચલન)		**સુરતી પૈસાની ધાત.**
૧ા પાઇનો અધેલો.	એક રૂપીઆની બેઆની ૮	પૈસા એકની નાસરી ૪
૩ પાઇનો પૈસો.	એક રૂપીઆના આના ૧૬	પૈસા એકની દમડી આઠ.
૨ પૈસાનો ઢબુ.	એક રૂપીઆના ઢબુ ૩૨	પૈસા એકની બદામ વીસ.
૪ પૈસાનો આનો.	એક રૂપીઆના પૈસા ૬૪	૦ા પૈસાનો એક સવાયો.
૮ પૈસાની } બેઆની.	એક રૂપીઆના દોકડા ૧૦૦	૦ાા પૈસાનો મોટો સવાયો.
૨ આનાની } બેઆની.	એક રૂપીઆની પાઈ ૧૯૨	૧ા પૈસાનો મોટો પૈસો.
૪ આનાનું પાવલું.	૧ રૂપીઆની બદામો ૧૬૦૦	૩ પૈસાનો ટકો.
૮ આનાનો અડધો.	૧૬ વિસવાશીની ૧ બદામ.	૧ા પૈસાનું ૧ ફદીઉં સવાયો.
૧૬ આનાનો રૂપીઓ.	૧૬ બદામનો દોકડો.	૮૦ પૈસાનો એક રૂપિઓ.
એક રૂપીઆના અડધા ૨	દોકડા એકના ફોકડા ૧૦૦	
એક રૂપીઆની પાવલી ૪	આના એકના ઉપઆના ૧૬	
	એક ઉપઆને ૦ાાા પાઇ.	સવા દોકડાનો સવાયો

(ટીપ) ફદીઉં એટલે ઇંગ્રેજ સરકારનો પાડેલો પૈસો. એને કાઠીયાવાડમાં કાવડીઉં કહે છે; મુંબઇમાં દોઢીઉં કહે છે; સુરતમાં સવાકો કહે છે; ગુજરાતમાં ઘણે ઠેકાણે જઈ કહે છે. મુંબઇમાં ૫દીઉં ચાર પાઇને કહે છે.

તોલ-રૂપીયાના તોલ જેટલું વજન તે રૂપીઆભાર; અને પૈસાના તોલ જેટલું વજન તે પૈસાભાર. નવટાંક (નવપૈસા) સુધી ગણીને તોલવાની મહેનત બચાવવા માટે તેનું એક કાટલું વાપર્યું છે, તે ઉપરથી તેનું નામ નવટાંક. નવટાંકનું અડધું તે અધોળ વિગેરે અર્થ પૂર્વક બાળકને સાબીતીથી સમજાવવું.

૨ાા રૂપીયાભાર અધોળ.	૧૮ પૈસાભાર પાશેર.	પાશેરનાં „ ૧૦
૨ અધોળે નવટાંક.	૩૬ પૈસાભાર અચ્છેર.	નવટાંકના „ ૫
૨ નવટાંકે પાશેર.	૫૪ પૈસાભાર પોણોશેર.	અધોળના „ ૨ાા
૨ પાશેરે અચ્છેર.	૭૨ પૈસાભાર એકશેર.	શેરના અચ્છેરા ૨
૨ અચ્છેરે શેર.	શેરના રૂપીયાભાર ૪૦	શેરના પાશેરા ૪
૪ાા પૈસાભાર અધોળ	પોણોશેરના „ ૩૦	શેરનાં નવટાંકાં ૮
૯ પૈસાભાર નવટાંક.	અચ્છેરના „ ૨૦	શેરનાં અધોળાં ૧૬

મણની ધાત.

૪૦ શેરનો મણ.

મણ ૧ ના અધમણીયા	૨
મણ ૧નાં તોલાં	૪
મણ ૧ ની પાંચશેરી	૮
મણ ૧ ની અઢીશેરી	૧૬
મણ ૧ ની સવાશેરી	૩૨

માપ તોલઃ—

માણી એકના	મણ ૧૨
કળશીના	મણ ૧૬
ખાંડીના	મણ ૨૦
ભારના	„ ૨૪
કોથળાના	„ ૫
એડીઆના	„ ૩૨
ગાલ્લીના	„ ૩૦
પલ્લાના	મણ ૬ાા
હારાના	„ ૨૧
નાના હારાના	„ ૭
મૂડાના	„ ૪૦
મોટા મૂડાના	„ ૧૦૦

તોલાની ધાત.

તોલા એકના ગદીઆણા ૨

તોલા એકના માસા	૧૨
તોલા „ વાલ	૩૨
તોલા એકની રતી	૯૬
ગદીઆણા એકના વાલ	૧૬
વાલ એકની રતી	૩
રતી એકના મગ	૪
રતી એકના ચોખા	૬

ગણતર.

સેંકડા એકના નંગ	૧૦૦
કોડી એકના નંગ	૨૦
દશકા એકના નંગ	૧૦
ડઝન એકના નંગ	૧૨

ભરત.

૧૨ (ઇંચ) તસુનો	૧ ફુટ.
૨ ફુટનો	૧ ગજ.
૩ ફુટનો અથવા ૧ાા ગજનો	૧ વાર
નવા ગજના	૨૪ તસુ.
જૂના ગજના	૨૭ તસુ.
વીઘા ૧ ના વસા	૨૦
વસા ૧ ની વીસવાસી	૨૦
ગાઉ ૧ ના દંડ	૨૦૦૦

દંડ ૧ ના હાથ	૫
હાથ ૧ ના આંગળ	૨૪
આંગળ ૧ ના જવ	૮

વખત.

૬૦ વિપળની ૧ પળ.
૬૦ પળની ૧ ઘડી.
૭ાા ઘડીનો પહોર.
૮ પહોરની રાત્રી તથા દિવસ.
સાત દિવસનું સતવારીઉં.
૧૫ દિવસનું પખવાડીઉં.
૨ પખવાડીઆનો માસ.
૩૦ દિવસનો ૧ મહિનો.
૧૨ મહિનાનું વરસ.

૭૫=પોણોસો.
૯૯ાા=પોણીસો.
૧૦૦ાા=સાડીસો.
૧૦૦ાાા=એકસોને પોણી ૧
૧૫૦=દોઢસો.
૨૫૦=અઢીસો.
૩૫૦=સાડાત્રણસો.
૪૭૫=પોણાપાંચસો.
૧૫૦૦=પંદરસો (એક હજારને પાંચસો.)

ટૂંકામાં લખવાની વાપરેલી રીત.

રૂ. ૧ાા—ાા; દોઢ રૂપીઓ દોઢ આનો.
રૂ. ૧ાાળાાર; દોઢ રૂ; ળાા દો, ર બ.
રૂ. ૧ા૦)ાાા; સવા રૂ; ૧ાા ઉપઆનો.
રૂ. ૦ાા■ાા દો. ૦ાા ર: અર્ધો રૂપીઓ,
  ૩ાા આ૦. દો. ૦ાા, બ૦ ર.
રૂ. ૮)૦)ાાા; દોઢ ઉપઆનો
દો. ૩ાા ૦) ર; ૩ાા દો૦, ર વિસવાશી.
રૂ. ૧—૫—૬; એક રૂ૦, ૫ આ૦ ૬ પા.
રૂ. ૧)—ાાર; ૧ રૂ૦,૧ાા આ૦, ર ઉપઆના.
રૂ. ૧)૦ાા૧ાાપા; ૧ રૂ. ૦ાા આ. ૧ાા પા.
મ. ૩ાા ૩ાા; ૩ાા મણ, ૩ાા શેર.
શે. ૨ાા=; અઢીશેર ને નવટાંક.
શે. ૩ાા ૩; ૩ાા શેર, ને ૩ રૂ. ભાર.

શે. ૧ાાર પૈ. ભાર. ૧ાા શેર.
  ર પૈસા ભાર.
શે. ૦)—ાા; દોઢ અધોળ.
શે. ૦)૩; ત્રણ રૂપીઆ ભાર.
ખાં. ૧ાા૧ાા૧ાા—ાા; ખાંડી ૧ાા,
  મણ ૧ાા, શે. ૧ાા, દોઢ અધોળ.
ક. ૧ાા૧ાા૧ાા૧ાા; કળશી ૧ાા, મણ
  ૧ાા., શેર ૧ાા, ૧ાા રૂ. ભાર.
બે. ૦ાા૦)૦)= અધું બેડીયું ને નવટાંક.
તો ૦ાાર)ર; અર્ધો તોલો બે વાલ,
  ર રતી.
ગ. ૧)૦)૧; એક ગદી, એક રતી.
દો. ૦)૦)ર; બે વિસવાશી ઇત્યાદિ

વરસના ૧૨ મહિના.

૧. કાર્તિક. ૨. માગશર. ૩. પોષ. ૪. મહા. ૫. ફાગણ. ૬. ચૈત્ર. ૭, વૈશાખ. ૮. જેઠ. ૯. અષાડ. ૧૦. શ્રાવણ. ૧૧. ભાદરવો. ૧૨. આસો.

અઠવાડીઆના સાત વાર.

રવિ. સોમ. મંગળ. બુધ. ગુરૂ. શુક્ર. શની,

એક મહિનાનાં પખવાડીઆં ૨, (૧ શુદ અથવા અજવાળીઉં, ૨. વદ અથવા અ[illegible]રીઉ) અઠવાડીઆં ૪.

પખવાડીઆની પંદર તિથીઓ.

૧ પડવો ૨. બીજ. ૩. ત્રીજ. ૪. ચોથ. ૫. પાંચમ. ૬. છઠ. ૭. સાતમ. ૮. આઠમ. ૯. નોમ ૧૦. દશમ. ૧૧. અગિયારશ. ૧૨. બારશ. ૧૩. તેરશ. ૧૪. ચૌદશ. ૧૫. પૂનમ. (વદમાં અમાંસ=.)).)

ઇંગ્રેજી બાર મહિનાનાં નામો (દિવસો સાથે).

૧.	જાનેવારી	૩૧	૫.	મે	૩૧	૯.	સપ્ટેમ્બર	૩૦
૨.	ફેબ્રુઆરી	૨૮	૬.	જુન	૩૦	૧૦.	અક્ટોબર	૩૧
૩	માર્ચ	૩૧	૭.	જુલાઈ	૩૧	૧૧.	નવેમ્બર	૩૦
૪	એપ્રીલ	૩૦	૮.	આગષ્ટ	૩૧	૧૨.	ડિસેમ્બર	૩૧

ગુજરાતી અને બાળબોધ મૂળાક્ષરો.

(સ્વર)

અ આ ઇ ઈ ઉ ઊ એ ઐ

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ

ઓ ઔ અં અઃ

ओ औ अं अः

(વ્યંજન)

ક ખ ગ ઘ ઙ ચ છ જ ઝ

क ख ग घ ङ च छ ज झ

ઞ ટ ઠ ડ ઢ ણ ત થ દ ધ

ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध

ન પ ફ બ ભ મ ય ર લ

न प फ ब भ म य र ल

વ શ ષ સ હ ળ ક્ષ જ્ઞ.

व श ष स ह ळ क्ष ज्ञ

(બારાખડીઓ.)

"અ" ની નિશાની નથી.	ા કાનો.	િ હ્રસ્વ (ઇ) અજણુ	ી દીર્ઘ (ઈ) અજણુ	ુ હ્રસ્વ (ઉ) વરડું	ૂ દીર્ઘ (ઊ) વરડું
ે એક માત્રા	ૈ બે માત્રા	ો કાનો માત્રા	ૌ કાનો બે માત્રા	ં અનુસ્વાર	ઃ વિસર્ગ

અ	આ	ઇ	ઈ	ઉ	ઊ	એ	ઐ	ઓ	ઔ	અં	અઃ
ક	કા	કિ	કી	કુ	કૂ	કે	કૈ	કો	કૌ	કં	કઃ
ખ	ખા	ખિ	ખી	ખુ	ખૂ	ખે	ખૈ	ખો	ખૌ	ખં	ખઃ
ગ	ગા	ગિ	ગી	ગુ	ગૂ	ગે	ગૈ	ગો	ગૌ	ગં	ગઃ
ઘ	ઘા	ઘિ	ઘી	ઘુ	ઘૂ	ઘે	ઘૈ	ઘો	ઘૌ	ઘં	ઘઃ
ચ	ચા	ચિ	ચી	ચુ	ચૂ	ચે	ચૈ	ચો	ચૌ	ચં	ચઃ
છ	છા	છિ	છી	છુ	છૂ	છે	છૈ	છો	છૌ	છં	છઃ
જ	જા	જિ	જી	જુ	જૂ	જે	જૈ	જો	જૌ	જં	જઃ
ઝ	ઝા	ઝિ	ઝી	ઝુ	ઝૂ	ઝે	ઝૈ	ઝો	ઝૌ	ઝં	ઝઃ
ટ	ટા	ટિ	ટી	ટુ	ટૂ	ટે	ટૈ	ટો	ટૌ	ટં	ટઃ
ઠ	ઠા	ઠિ	ઠી	ઠુ	ઠૂ	ઠે	ઠૈ	ઠો	ઠૌ	ઠં	ઠઃ
ડ	ડા	ડિ	ડી	ડુ	ડૂ	ડે	ડૈ	ડો	ડૌ	ડં	ડઃ
ઢ	ઢા	ઢિ	ઢી	ઢુ	ઢૂ	ઢે	ઢૈ	ઢો	ઢૌ	ઢં	ઢઃ
ણ	ણા	ણિ	ણી	ણુ	ણૂ	ણે	ણૈ	ણો	ણૌ	ણં	ણઃ

ત	તા	તિ	તી	તુ	તૂ	તે	તૈ	તો	તૌ	તં	તઃ
થ	થા	થિ	થી	થુ	થૂ	થે	થૈ	થો	થૌ	થં	થઃ
દ	દા	દિ	દી	દુ	દૂ	દે	દૈ	દો	દૌ	દં	દઃ
ધ	ધા	ધિ	ધી	ધુ	ધૂ	ધે	ધૈ	ધો	ધૌ	ધં	ધઃ
ન	ના	નિ	ની	નુ	નૂ	ને	નૈ	નો	નૌ	નં	નઃ
પ	પા	પિ	પી	પુ	પૂ	પે	પૈ	પો	પૌ	પં	પઃ
ફ	ફા	ફિ	ફી	ફુ	ફૂ	ફે	ફૈ	ફો	ફૌ	ફં	ફઃ
બ	બા	બિ	બી	બુ	બૂ	બે	બૈ	બો	બૌ	બં	બઃ
ભ	ભા	ભિ	ભી	ભુ	ભૂ	ભે	ભૈ	ભો	ભૌ	ભં	ભઃ
મ	મા	મિ	મી	મુ	મૂ	મે	મૈ	મો	મૌ	મં	મઃ
ય	યા	યિ	યી	યુ	યૂ	યે	યૈ	યો	યૌ	યં	યઃ
ર	રા	રિ	રી	રુ	રૂ	રે	રૈ	રો	રૌ	રં	રઃ
લ	લા	લિ	લી	લુ	લૂ	લે	લૈ	લો	લૌ	લં	લઃ
વ	વા	વિ	વી	વુ	વૂ	વે	વૈ	વો	વૌ	વં	વઃ
શ	શા	શિ	શી	શુ	શૂ	શે	શૈ	શો	શૌ	શં	શઃ
ષ	ષા	ષિ	ષી	ષુ	ષૂ	ષે	ષૈ	ષો	ષૌ	ષં	ષઃ
સ	સા	સિ	સી	સુ	સૂ	સે	સૈ	સો	સૌ	સં	સઃ
હ	હા	હિ	હી	હુ	હૂ	હે	હૈ	હો	હૌ	હં	હઃ
ળ	ળા	ળિ	ળી	ળુ	ળૂ	ળે	ળૈ	ળો	ળૌ	ળં	ળઃ
ક્ષ	ક્ષા	ક્ષિ	ક્ષી	ક્ષુ	ક્ષૂ	ક્ષે	ક્ષૈ	ક્ષો	ક્ષૌ	ક્ષં	ક્ષઃ
જ્ઞ	જ્ઞા	જ્ઞિ	જ્ઞી	જ્ઞુ	જ્ઞૂ	જ્ઞે	જ્ઞૈ	જ્ઞો	જ્ઞૌ	જ્ઞં	જ્ઞઃ

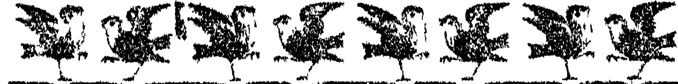
સો મણની ગદા સપાટામાં ઉંચકી બતાવનાર

હાલનો ભીમસેન.

પ્રોફેસર સેન્ડોનો ટુંક હેવાલ.

મહાભારથના ભીમસેનના બળની વાતો આપણે ખોટી માનવાના પ્રસંગ ઉપર આવ્યા, તેવાજ પ્રસંગમાં યુરોપના જર્મન દેશમાં પ્રોફેસર સેન્ડો પ્રગટ થયો. તેણે હાલના જમાનામાં ભીમસેનના જેવુંજ બળ પ્રગટ કરી બતાવ્યું. તે પ્રોફેસર સેન્ડો એક વખતે બચપણમાં તેના મા બાપ સાથે જાત્રાએ ગયો હતો, ત્યાં રોમ (ઈટાલી)નાં પથ્થરનાં મોટાં મોટાં પુતળાં જોઈને સેન્ડોને ચમત્કાર થયો, અને તેના વડીલોને પૂછતાં, તેને સમજાવવામાં આવ્યું કે આગળના વખતના શુરવીર લડવૈયાનાં આ પુતળાં છે; અને તેઓ આવા કદાવર હોઈ મહા બળવાન હતા. તે ઉપરથી સેન્ડોને મન થયું કે હું એવો જબરો કેમ ના થાઉં ! આથી હવામાં હાથ પગ ઉછાળતા ધાવતાં બાળકોની તનદુરસ્તી સાથે વધવાની રીત જોતાં તે ધ્યાનમાં લઈ તેણે પણ જોરથી મુઠીઓ વાળી હવામાં આડા અવળા હાથ વિંઝોળવા માંડ્યા. તે ઉપરથી પોતાનું બળ તથા શરીર વધતું જોઈને તેનો ઉત્સાહ વધ્યો. અને પછી મોટી ઉમ્મરનો થતાં કેટલાક કસરતીઓને મહાબળની કસરતો કરતાં દેખી તેણે પણ છુપી રીતે તેવી અજમાયશો કરવા માંડી. અને ફાવતાં ફાવતાં તેથી વધારે ઉત્કટમાં આવી જઈ **ઇંદ્રીય વિજ્ઞાન શાસ્ત્રથી** (આ નામની બુક ગુજરાતીમાં સરકારી કેળવણી ખાતાએ પણ છપાવી છે) શરીર રચનાનો તેણે અભ્યાસ કર્યો, અને શરીરના દરેક અવયવનો અભ્યાસ કરી તેના અરસપરસના સંબંધથી વાકેફ થયા કેડે તે અવયવો કેવી રીતે ખીલે અને બળવાન થાય તથા શરીરના રોગો દૂર થઈ આરોગ્યતા આવે તે વિચારી શોધી અમલ કરવા લાગ્યો; અને આપણી ધાવણીઓ જે છેક બચપણમાં પણ બાળકોને આપવામાં આવે છે—જેને ઇંગ્રેજી નામે **ડંબેલ્સથી** ઓળખીએ છીએ, તેવાં ભારે ડંબેલ્સનો ઉપયોગ તેણે કર્યો; તેથી તેણે એટલું બળ પ્રાપ્ત કર્યું કે અમેરીકામાં એક પ્રદર્શનના કદાવર સિંહ સાથે લડવાને પણ તે તૈયાર થયો, અને તે સિંહને જીતી વશ કરી જગ જાહેર થયો. તેણે થોડા વખતમાં માણસોના બધા અવયવો સામાન્ય રીતે ખીલે અને મજબુત થાય તેવી કસરતો દેખાડી છે. તેમાંની મોટા ભાગની બાળકોને માટે છેક સાદી અને ઉપયોગી છે, તે આ બુકમાં સૂચના સાથે ચિત્રમાં દેખાડી આપી છે. હવે પોતાના બાળકો માટે તેનો ઉપયોગ કરવો તે વડીલ શુભચિંતકોના હાથમાં છે.

દશ ઓળખ.

આંકડામાં.	પ્રત્યક્ષ દર્શન.	શબ્દમાં.
૧		એક
૨		બે.
૩		ત્રણ
૪		ચાર
૫		પાંચ
૬		છ
૭		સાત
૮		આઠ
૯		નવ
૧૦		દશ.
	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦	

☞ શરૂઆને સમજપૂર્વક આંક શિખવવાને આ ઉપરાંત બીજી થોડીક રીતો આ બુકમાં બતાવેલી છે. શિક્ષક આવે તે રીતે શિખવે.